

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Cenarati: do 30 pett vst 4 D, do 100 vst 4 D 50 p, večji inserati
pett vst 4 D; nočice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Kaniževa
ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kaniževa ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema in podpisane in zadostne frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		V Ljubljani	po pošti	Din 240—	Din 360—
12 mesecev	•••••	120—	120—	180—	180—
6 „	•••••	60—	60—	90—	90—
3 „	•••••	30—	30—	45—	45—
1 „	•••••	20—	20—	30—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici,
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Vlada pred narodno skupščino.

Ko je pred štirinajstimi dnevi min. predsednik, g. Ljuba Davidović prejel mandat za sestavo nove vlade, se je moral obvezati, da bo delal s parlamentom in da bo njegova vlada delovna. Tej obljubi je ostal le v delnem smislu zvest. Sklical je Narodno skupščino in se ji predstavil z deklaracijo vlade, v kateri je iznesel svoje nazore in svoje misli glede bodočega našega parlamentarnega in zakonodavnega dela. Deklaracija je iznenadila ves svet. Kajti v deklaraciji so se naenkrat našle stvari, ki niso v nobeni zvezi s pozitivnim zakonodajnim delom in ki govorijo prelo stvareh višjega političnega značaja, kakor pa o obljubi, delati skupno s parlamentom ter ukazovati pozitivne zakone. G. Ljuba Davidović je naenkrat prelomil obljubo, dano svečano in menda tudi pismeno našemu kralju, ter je v deklaraciji vnesel v neki pritenjeni obliki ves program bivšega ožjega opozicijskega bloka. G. Davidović je, predvsem pod vplivom g. Marinkovića, pomoval novo ministrstvo kot pripravljeno ministristvo, ki bo zoro teren in pripravilo tisto revizionistično perijodo našega notranjega političnega življenja, iz katerega naj bi se rodilo toli pričakovano sporazumno življenje nezadovoljnih Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vlada deklaracija je za vsakega, ki jo posmatra objektivno, v popolnem nasprotju z obljubo o delovni vladi in o njeni obvezi samoparlamentarnega in samozakonodavnega dela.

To je prva velika nedoslednost nove vlade. Iz te nedoslednosti izhaja druga, ki je še usodnejša. Čim je vlada prelomila obljubo samoparlamentarnega in zakonodajnega dela in si osvojila obsežen notranjepolitičen, revizionistično pripravljalen program, je morala za ta program iskati pomoč ostalih strank in začeti deliti koncesije na vse strani. Da je ostala na samoparlamentarnem terenu, ji ne bi bilo treba deliti koncesije in pridobivati poslaniške skupine z dragocenimi odkupninami na račun državnega in narodnega enstva, ter na račun naše notranje nacionalne konsolidacije. Sedaj pa je vlada primorana, da išče zaveznike in da odkupi njihovo pomoč s težkimi koncesijami, ki ne ostanejo brez posledice za naše notranje življenje. Vlade grupe same so postavile obsežne zahteve administrativnega značaja, kar bo izzvalo, ako se izvedejo do kraja, nekako administrativno federalizacijo Jugoslavije. Pa tudi strankam, ki niso v vladi, je morala vlada koncedirati velike, prevelike koncesije. Tu imamo v prvi vrsti naše narodne manjšine, Džemietovce, Nemce in Madžare ter na drugi strani Radičevce. Koncesije, ki jih je vlada dala Radičevcem, so najtežje narave. G. Radić je morala dostaviti diplomatsko potnico, mož je nemara že v Jugoslaviji, kjer mu pripravljajo hrvatski somišljeniki triumfalno pot. Ta koncesija je najtežja. Radić se je pravkar vrnil iz sovjetske Rusije, kjer je skoval načrte proti sedanji Jugoslaviji ter zasnoval program balkanske socialne odnosno komunistične revolucije. Njegov cilj je ostal stari samohrvatski, republikanski, separatistični dom, ki ne mara Jugoslavije kot skupne zajednice treh bratov in garanta skupne svobode in samostalnosti.

Radićeva opasnost je velika. Mase, ki so že obupavale, so se znova opogumile. Na Hrvatskem vre. Radičevci delajo na direktno revolucijo. V garnizijah odklanjajo hrvatski seljaki prisego, v Zagrebu napadajo omladinici nacionaliste, Radić triumfirna nad svojimi nasprotniki. Državi in narodu zvesto uradništvo se preganja. Na njegovo mesto se nastavlja uradništvo s plemenskim nagoni ter z nazadnjaškimi kulturnimi nazori. Tako je v Sloveniji. Revizionizem in koncesionizem — s temi besedami lahko označimo vsebino današnje vlade in blistvo

Radić za sovjetsko Jugoslavijo

Nanovejše Radičeve izjave — smrtni udarec Davidovićeve vladi.
— Porazen vtis v beogradski politični javnosti.

— Beograd, 11. avgusta. (Izv.) V toku včerajšnjega dne je bila politična javnost v Beogradu pod težkim dojmom izredne izjave »Slobodnega doma«, v katerem opisuje Stjepan Radić lastnoročno o svojih zvezah s sovjetskimi državniki ter o pomenu sedanje Davidovićeve vlade. Zelo mučno sta vplivala predvsem tista dva jasna odstavka, v katerih Radić odkritosrčno odkriva svoje cilje in pravi, da je Davidovićeve vlada začetak novega parlamentarnega režima, začetak »sistema seljačke demokracije, od katere je samo en korak k delavsko-seljački (sovjetski) vladi.« Radić pravi, da je tako stanje na Balkanu predvideval Ljennin že leta 1918. Ljennin je govoril, da ni daleč doba, ko se v Jugoslaviji razvijejo močne seljačke stranke, ki bodo znale dobiti v svoje roke najprvo parlament, nato vlado, končno vojsko in tedaj ne bo potrebna nobena revolucija. Samo po sebi se razume, da se je ta najnovejši nastop Stjepana Radića, ki pred vrtni Jugoslavije, in ki z diplomatično potnico kraljevske vlade naznanja prevrat ter vzpostavo seljaško delavskih sovjetrov, komentiral tudi

v vrstah opozicije, ki je dobila s tem nov argument za svojo akcijo v parlamentu. Radičeve izjave so do skrajnosti poparile vladine kroge ter vlado samo, katero je imenoval radikalni poslanec Vasa Jovanović na sobotni seji narodne skupščine »po milosti božji in volji Stjepana Radića«. Vladni krogi poskušajo ublažiti vtis teh Radičevih izjav in trde, da so Radičeve izjave samo informativnega značaja, ker se še vedno ne more dokazati, da bi bil Radić v Moskvi deloval proti državi. V vrstah opozicije pa se povdarja, da je Stjepan Radić z ozirom na intimitnost svojih stikov s sovjetskimi predstavniki pravzaprav vstopil v pravo tretjo internacionalo in ne samo v seljaško internacionalo. Opozicija smatra, da pomenijo Radičeve izjave smrtni udarec za Davidovićevo vlado in da bo vlada primorana dajati radi svojih zvez z radičevskim klubom in z Radičevsko stranko odgovor na eni prihodnjih sej Narodne skupščine. S tem bo vlada zaslula v nasprotje z Radičevsko stranko. V tem smislu bo opozicija vložila prihodnje dni prav mučne interpelacije.

Seja Narodne skupščine.

Debata o deklaraciji se nadaljuje. — Vladin govornik ne ve kaj povedati. — Vlada se izogiblje izjave o vidovdanski ustavi.

— Beograd, 11. avgusta. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine, ki se je pričela ob pol 10., je bila dosedaj najznačilnejša, odkar se pretresa vladna deklaracija. To pa radi obračuna opozicije, rđikalov in samostojnih demokratov z vlado g. Davidovića. Na vse prigovore od strani opozicije je danes odgovarjal zunanji minister dr. Marinković. Še pred prihodom na dnevni red je nastala v skupščini prav burna atmosfera, ko je vstal g. dr. Edo Lukinić, da obrazloži svoje vprašanje na predsednika narodne skupščine, očitaioč mu, da na mnoga vprašanja opozicije sploh ne daje odgovora. Istočasno je g. dr. Edo Lukinić obrnil pozornost skupščine na včerajšnjo izredno izjavo Radičevega »Slobodnega doma«, ki prinaša vladno deklaracijo popolnoma drugačno, nego je bila prečitana v narodni skupščini. Dr. Edo Lukinić vprašuje vlado, katera je sedaj pravzaprav veljavna deklaracija, ali ona, ki je bila objavljena po posebni izdaji »Slobodnega doma« ali ona, ki je bila prečitana v parlamentu. Med govorom g. Lukinića so posebno vpadali z medklji Radičevci. Govornik kategorično zahteva, da se zadeva čimprej pojasni, kar bo v interesu parlamenta, krone in naroda.

Nato se je prešlo na dnevni red. Prvi je govoril srbijski radikalni poslanec g. Živojin Tajsic. Govoril je objektivno in je povdarjal, da je prišla nova vlada res praviim parlamentarnim potom do oblasti, da pa je to eksperiment, ki bo imel slabe posledice. Njegov govor je pozorno poslušala vsa skupščina. Ko je prešel v svojem govoru na vstop radičevcev v III. internacionalo, je izjavil, da naša država ne potrebuje nikake seljačke internacionalne. (Odobravanje.) Radikalna stranka ne more zaupati vladi.

deklaracije, ki jo je prečitala prejšnji teden v parlamentu. Dosedanje debate v Narodni skupščini so to dvoje podčrtale in prikazale Davidovićevo vlado v njeni pravi luči.

Vlada krši obljubo, dano vladarju ob prevzemu državne oblasti. Ona gre še dalje in nima poguma, da pove parlamentu odkrito besedo o svojih daljnih namenih ter namiguje na stvari, katere se ne upa izreči. Na tihem pripravljala revizionizem z vsemi njegovimi pogubami. Na vse strani razmetava

ko je stopil na govorniško tribuno zunanji minister dr. Voja Marinković, so se zaslišali kliči: »Hvala Bogu!« Ves nadaljni potek skupščinske seje je izpolnil dolg govor zunanjega ministra. Spočetka so poslanci napeto poslušali govor vladnega govornika. Pozneje je došlo do značilnih momentov v razpravljanju o naši notranji in zunanji politiki. G. Marinković je povdarjal, da je za vlado merodajno samo ono, kar je ona rekla v svoji deklaraciji. Iz opozicije se slišijo kliči: »Ona ni ničesar rekla«. V nadaljnjem je govornik repliciral na opazke opozicije, da ni v deklaraciji ustava niti omenjena. »Vprašujem Vas, zakaj naj bi vlada omenjala ustavo?« nadaljuje g. Marinković. »Radi Radića« odgovarja opozicija. Po izjavah zunanjega ministra ni res, da bi Radić diktilral vladi. Vlada bi imela razlog omenjati ustavo, ako bi jo mislila spreminjati. Vlada bo stala trdno toliko časa, dokler ji bodo zaupali poslanci onih grup, ki tvorijo večino. Nadalje je prešel govornik na kritiko vladne deklaracije z ozirom na zunanjo politiko.

G. dr. Voja Marinković je govoril do zaključka seje četrta na 13. Seja se nadaljuje ob 16.

PRED ZAKLJUČKOM KONVENCIJ Z ITALIJO.

— Beograd, 11. avgusta. (Izv.) Italijanski poslanik, general Bodrero, je posevil zunanjega ministra dr. Marinkovića in Otokarja Rybara, šefa oddelka za izvrševanje mednarodnih pogodb, katerima je izrazil željo, da se italijansko-jugoslovenska pogajanja z naše strani pospešijo in zaključijo. Zunanji minister dr. Marinković je obečal, da se bo delo pospešilo. Z ozirom na to je verjetno, da se v par dneh podpišejo konvencije, v celem 10.

koncesije na račun državnega in narodnega edinstva, na račun našega jugoslovenskega nacionalnega ideala ter omogoča separatističnim strujam popolnoma neoviranih razmah strankarske agitacije. Vlada je popustila v najvažnejšem vprašanju naše nove države, v vprašanju nacionalizma. Sama odklanja jugoslovenski, unitaristični nacionalizem ter bi rada pripravila federalistično mešanico brez skupne države in nacionalne ljubezni. Taka je vlada, kakor se je predstavila Narodni skupščini!

Seja ministrskega sveta.

Resortna vprašanja. — Težka vprašanja na Balkanu. — Vlada nemočna napram položaju v parlamentu in po Radičevih izjavah za sovjetsko republiko.

— Beograd, 11. avgusta. (Izv.) Pod težo deklaracijske debate nepričakovanih izjav Stjepana Radića, v katerih pletira za jugoslovensko sovjetsko republiko ter pod dojmom težke splošne balkanske situacije, zlasti dogodkov v Bolgariji, se je včeraj zjutraj vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 9. do 11. Na seji so se najprvo obravnavala resortna vprašanja. Vojnemu ministru generalu Hadžiću je bil odobren kredit 4 milijonov dinarjev za popravke zgradb na Topčideru, kjer se namesti brigada kraljevske garde. Ministrski svet je zato odobril samoupravnim telesom, da lahko povečajo dodatke svojemu uradništvu do višine dodatkov pri državnem uradništvu in v okviru samoupravnih proračunov. Zastopnik ministra privrede in vod profesor Sušnik je poročal o poplavih v Sloveniji. Ministrski svet je odobril pota za poplave. Nato je govoril zunanji minister dr. Marinković o zunanji politiki in o dogodkih v Bolgariji in Albaniji ter sporočil glasove angleškega tiska o nevarnosti komunistične revolucije na Bolgarskem. Glasom referata našega sofijskega poslanika se je pojavil v Bolgariji močan levičarski pokret

zemljoradnikov, ki hočejo strogolaviti Cankovo vlado. Po planinah nastopajo organizirani in oboroženi oddelki zemljoradnikov, ki napadajo vladine čete. Dr. Marinković je poročal nadalje o mahinacijah Bolgarske, ki hoče povečati kontingent svoje vojske. Naša vlada bo pazila, da ne bo oškodovana. Nato je poročal o dogodkih v Albaniji, kjer po skušajo kačaške čete vpadati na naše ozemlje. Proti temu so se ukrenile enerģične mere. Nato je dr. Marinković referiral o razmejitvi z Italijo. Namesto polk. Daskalovića se postavi na celo naše razmejitvene delegacije polk. Panta Drašković. Ministrski svet je dalje sklenil, da se svečanosti v Surdulici, pri katerih bodo odkrili kapelico v spomin mučnikov, ki so trpeli za časa bolgarske okupacije, odlože na 24. avgust. Včeraj bi bila morala vlada na seji rešiti tudi vprašanje novinarskih kart v smislu predlogov novinarskega Udruženja, česar pa ni storila. Po teh resortnih vprašanjih je vlada na dolgo in široko razpravljala o položaju v parlamentu in o položaju, ki je nastal po Radičevih izjavah. Po končani seji so ministri odklonili novinarjem vsako informacijo.

BEogradski listi o Radičevih izjavah.

— Beograd, 11. avgusta. (Izv.) Včerajšnji listi so s ponatisom Radičevih izjav vzbudili splošno senzacijo. Neki listi so doslovno reproducirali celo posebno izdaje »Slobodnega doma«. Politika« objavlja najznačilnejša mesta Radičevih izjav z debelimi črkami. V uvodniku »Anomalije« pravi, da je vse kar se je zgodilo pod Davidovićevo vlado, anomalija. Radičevci sede fizično v parlamentu, v resnici pa so izven njega, s telesom so v parlamentu, v mislih pa na Dunaju, Sofiji in Moskvi. Vlada se nahaja v nenaravnem položaju. Morala bi iti nazaj ali naprej. Tudi »Vreme« ponatiskuje besedilo izrednega izdaja »Slobodnega doma« ter pravi, da so Radičeve izjave omajale položaj vlade. Iz Radičevih izjav izhaja, da se je med vlado in Radičevsko stranko dosegel sporazum glede revizije ustave. Z ozirom na te Radičeve izjave se je situacija za vlado znatno poslabšala. Po vsej priliki nastopijo v prihodnjih dneh zelo važni in burni dogodki. V parlamentu nastopijo naši najmerodajnejši državniki. Zelo se pričakuje govor Nikole Pašića ter govor Svetozarja Pribevića. Opozicija bo najbrže prisilila vlado, da pred tema dvema nastopi govornik vlade, po vsej priliki dr. Marinković, ki bo branil vlado pred kritiko opozicije.

DUNAJ — CENTRALA KOMUNISTIČNE PROPAGANDE NA BALKANU.

— Dunaj, 11. avgusta. (Izv.) Bivši bolgarski poslanik Stojlov je izjavil vašemu dopisniku, da se nahaja po verodostojnih poročilih centrala komunistične propagande za Balkan na Dunaju. »Neues Wiener Journal« ve celo poročati, da je sovjetska Rusija položila 40 milijonov zlatih rubljev, da se zaleti na Balkanu revolucija in omogoči prodiranje Rusije na jugoztok Evrope.

GARIBALDI POD POLICIJSKIM NADZORSTVOM.

— Rim, 11. avgusta. (Izv.) »Voce repubblicane« poroča, da se nahaja sin nedavno umrlega generala Ricciottija Garibaldi, Pepino Garibaldi, pod strogim policijskim nadzorstvom. Policija mu je vedno za petami. Kaj je vzrok temu policijskemu nadzoru, list ne pove.

ESPERANTSKI KONGRES.

— Dunaj, 11. avgusta. (Izv.) Včeraj je otvoril zvezni predsednik dr. Hainisch mednarodni kongres esperantistov.

NOVA KONFERENCA O DOLGOVIH.

— Pariz, 11. avgusta. (Izv.) Ministrski predsednik Herriot je potrdil vest, da namerava sklicati novo mednarodno konferenco, na kateri se bo sklepalo o medzaveznih dolgovih. Konferenca se bo vršila po ameriškanskih volitvah v drugi polovici novembra.

VELIKANSKE POPLAVE NA OTOKU FORMOZA.

— Pariz, 11. avgusta. (Izv.) Na otoku Formoza je pri zadnjih velikanskih poplavah utonilo nad 700 oseb, nad 10.000 hiš je bilo odplavljenih.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 11. avgusta. — Sprejele ob 13.
Devize: Curih 15.275—15.375, Praga 238.25—241.25, Pariz 460—465, Newyork 80.60—81.60, Milan 362.70—363.70, London 366.80—369.80, Dunaj 0.1136—0.1156. — Valute: dolar 79.75—80.75.
Efekti: 7% invest. pos. 1921. 63—65 24% drž. renta za ratnu šteto 120—124, Ljublj. kredita 225—240, Centralna banka 133—134, Hrv. eskomptna banka, Zgb. 123—124, Kredita banka Zgb 123—125, Hipotek. banka 63—64, Jugobanka 110—113, Praštediona 915—920 Slavenska banka 108—110, Eksploatacija 110—112, Sečerana, Osijek 1035—1045 Isis d. d. 80—81, Nihag 84—86 Gutman 700—740, Slaveks 285, Slavonija 92—95, Trboveljska 480—495, Vevče 120—130.

INOZEMSKJE BORZE.

— Curih, 11. avgusta. Današnja borza: Beograd 6.45, Praga 15.70, Newyork 5.29, London 24.05, Pariz 30.15, Milan 23.95, Berlin 1.24, Dunaj 0.00745.
— Trst, 11. avgusta. Predborze: Beograd 27.60—27.70, London 109.75—109.85, Pariz 124.50—125, Curih 421.50—422.50, Dunaj 0.0315—0.0317, Praga 65.75—66.40, Newyork 22.25—22.30.

Povodom velesejma

bo izhajal

„Slovenski Narod“

v pomnoženi nakladi in večjem obsegu, na kar prijazno opozarjamo gg. trgovce, gostilničarje itd, itd.

Deklaracija „V. M. R. O. svoboda ali smrt.“

Zadnjih smo poročali, da je priobčila makedonska revolucionarna organizacija v dunajskem »La Federation Balkanique« manifest komunistične vsebine, v katerem poziva balkanske delavce in kmete, naj se pridružijo enotni revolucionarni fronti pod vrhovnim vodstvom moskovske internacionale. V tem pa je »V. M. R. O. svoboda ali smrt« (tako se uradno titulira makedonski separatisti) priobčila deklaracijo, datirano s 1. avgustom 1924, tele vsebine:

»V prvi številki izhajajoče na Dunaju »La Federation Balkanique« je priobčen neki manifest, ki ga pripisujejo osrednjemu odboru makedonske revolucionarne organizacije. To ni delo osrednjega odbora V. M. R. O. Iz vsebine in oblike tega manifesta lahko vsakdo razvidi, da je to delo eksaltiranih komunistov. Ostri ton proti bolgarski vladi in apel na vse Makedonce in Bolgare, naj začno najodločnejšo borbo proti nji — češ da je ona glavna zapreka na poti k osvoboditvi Makedonije — tudi dokazuje, da so bili avtorji partizansko navdahnjeni. V septembru lanskega leta je osrednji odbor V. M. R. O. v svoji deklaraciji obrazložil značaj makedonskega pokreta. V deklaraciji stoji:

Revolucionarna organizacija družil vse stanovne makedonskega naroda ne glede na narodnost, vero, spol ali politično prepričanje. Čete in legalne konspirativne skupine, čijih mreža se razprostira nad vso Makedonijo, se rekrutirajo iz prebivalstva ne glede na raso ali spol. Člani so moški in ženske, dekleta in fantje in celo deca. V teh četah in konspirativnih skupinah sodelujejo meščani in kmetje, Bolgari, Turki, Kucovlahi, Grki, Grkomani in Srbo-mani. Končno sestavljajo mrežo revolucionarne organizacije tudi ljudje konservativnih idej, pristajši demokratske, socialistične, radikalne in celo komunistične stranke. Iz tega sledi, da »V. M. R. O. svoboda ali smrt« ni šovinistična, temveč strogo nacionalna organizacija. Njeni pristajši ne poznajo mrznosti proti kateremukoli narodu. Narodni niso njeni sovražniki. Ona se bori samo proti nasilnim vladam in njihovim pristajšem. Revolucionarna organizacija svačano deklarira, da ji je absolutno tuja politika bolgarske vlade. Ona ostane slej ko prej neodvisna. Računa na uspeh s svojo močjo, s svobodoljubnim mnenjem vsega sveta in s pomočjo vseh organizacij ter skupin, ki so zapisale na svoj prapor: zaščito pravice do svobodne samoodločbe narodov. Celo več, ona računa s moralno in materialno pomočjo vseh emigrantov v Bolgariji, Ameriki, Turčiji, Rusiji, Romuniji in drugih državah, ne da bi se vmešavala v njihovo delovanje. Ona računa končno s sodelovanjem vseh narodnosti, živčih v državah, ki so si razdelile Makedonijo, ki (narodnosti) se bore za svojo nacionalno in politično svobodo.

Pri vsem tem pa računa V. M. R. O. v prvi vrsti za lastni moči. Ona kategorično izjavlja, da ne položi orožja prej, predno ne doseže svojega cilja — popolnega osvobodjenja in ujedinitve makedonskega prebivalstva, ustanovitve svobodne in nezavisne Makedonije. Od 6. septembra 1923, ko je bila izdana omenjena deklaracija osrednjega odbora pod št. 531, do danes ni bilo bistvenih sprememb, ki bi predrugačila značaj same organizacije. Glede sluhov, da je V. M. R. O. usmerila svojo mednarodno politiko proti sovjetski Rusiji in tretji internacionali in da je malone postala njeno orožje v borbi za kmetško-delavske vlade v Bolgariji,

Jugoslaviji in Grški, pa izjavlja osrednji odbor v dopolnilno svoje prejšnje deklaracije to-le:

Notranja makedonska revolucionarna organizacija ne more služiti nobeni vladi ali stranki, bodisi v tej ali oni državi. Ona računa v svoji borbi proti tlačiteljem Makedonije in sovražnikom makedonske svobode s pomočjo in sodelovanjem vseh držav in strank v raznih državah V ta namen je v zvezi z vsemi velikimi in malimi političnimi faktorji sveta. Ni dvoma, da osrednji odbor ne živi v iluziji, da bi mogel pridobiti vse sile za pravično makedonsko stvar; toda on gre po možnosti za tem, da pridobi čim več simpatij za makedonsko prebivalstvo, ki omaguje v neenaki borbi. Vsaka pomoč, od katerekoli strani, je dobrodošla. Toda samo pod pogojem, da ohrani organizacija popolno samostojnost in svobodo v svojem delovanju. Zelo slabo mora poznati sestav V. M. R. O. njene tradicije, njene cilje in metode, kdor misli, da lahko ta organizacija služi kakšni stranki ali stanu. V. M. R. O. je v bistvu nacionalna organizacija. Ona se bori za osebne človeške in državljanske pravice, za svobodno kulturno samoodločbo narodov in za politično samopravo Makedonije.

Bore se za nacionalne pravice v vsej njihovi popolnosti, se bori V. M. R. O. naravno tudi za čim večjo socialno pravičnost, kakaj nacionalno robovstvo se skriva v podjarmljenih pokrajinah za političnim in socialnim robovstvom. Kadar se čutijo vsi stanovi in sloji naroda zatirane, četudi v različni meri, bi škodovali sami sebi, če bi dali prednost privatnim interesom, predno so prišli s skupnim naporom do tistih elementarnih pravic in svobode, brez katere ni mogoč noben politični, gospodarski ali kulturni napredek. Kar se tiče Bolgarije, izjavlja V. M. R. O., da ni njena stvar vmešavati se v bolgarsko notranje in politično življenje, vendar pa se bo borila z vsemi silami in sredstvi proti svojim sovražnikom in zlorabi njenega imena ali prestiža, kjerkoli bi se to zgodilo. Organizacija smatra, da je že čas, da bi vse politične stranke in faktorji razumeli, da je edino V. M. R. O. kompetentna nadaljevati svojo akcijo za doseg glavnega cilja — svobodne in neodvisne Makedonije. To zahteva še bolj okolnost, da igrajo v makedonskem pokretu najvažnejšo vlogo makedonski Bolgari in enostavnega razloga, ker so najboljši podjarmljeni in ker jih je največ. Ne samo dolžnost humanosti, temveč tudi nacionalna dolžnost je, da simpatizirajo vsi Bolgari ne glede na strankarsko pripadnost z makedonsko akcijo, ali pa da ji vsaj ne škodujejo radi svojih strankarskih interesov. To je bilo in je še danes stališče osrednjega odbora. Vsi drugi manifesti, deklaracije itd., ki bi se pojavile v njegovem imenu, angažirajo samo njihove iniciatorje in nikogar drugega. — A. Protogerov I. r. Todor Aleksandrov I. r.

Ta deklaracija nas zanima toliko, da voditelji makedonskega revolucionarnega pokreta odkrito izjavljajo, da računajo s pomočjo in podporo vseh strank in političnih strui, ki so zapisale na svoj prapor zaščito pravice do svobodne samoodločbe narodov. »V Jugoslaviji ima torej V. M. R. O. svoje zaveznike in klerikalci, radičevci in spahovci, obenem pa tudi v Davidovičevi vladi, ki je prišla na krmilo v imenu plemenskega antagonizma in separatističnih tendenc. Srečni časi se obetajo Jugoslaviji.

Darujte za sokolski Tabor!

slihi najbrž, da sem kak mestni poglavar v najbogatejšem kraju Poljske! Kje pa naj jemljem denar za take izdatke? Tatvina je po paragrafih našega kazenskega prava, žal, še vedno prepovedana!

»No, no!« je odgovorila gospa precej zbadljivo. »Radi mene ti se ni treba krasti, že dobim kaj, da plačam svojih par oblek!«

»Kaj pa misliš?« je poizvedoval g. pisatelj in zopet sedel za mizo, kajti ni mogel premagati precej prijetnega vonja kadečih se jedil.

»Veš kaj? Oddala bova v najem kabinet desno od predsobe! Saj ga prav nič ne rabimo. Ali se ti ne zdi!«

»Ljuba Marija, to si mi že večkrat predlagala in še vselej sem ti rekel, da hočem biti v svojem stanovanju nemoten in ne maram biti odvisen od tujih hudomušnežev.«

»Toda saj te ne bo nihče motil in tudi ne boš od nikogar odvisen, nasprotno, s tem da vzamemo gospoda na stanovanje, pridobiš na času za svoj odpočitek.«

»Zakaj pa ravno gospoda? Jaz bi vzela rajši gospodično.«

»To ti verujem, toda jaz ne, jaz ne trpim žensk! Človek ima samo sitnosti z njimi in ob tvoji zaljubljenosti naravi bi se reklo to prav toliko, ko da prihajam s prižgano svečo brskat v

— Nesmrtna blamaža vladnega glasila v Sloveniji. Ze v soboto se je naša javnost pošteno krohotala, ko je »Slovenec« poročal o izvorni brzjavki iz Postojne, da so Orjunaši pobegnili v Italijo, kjer jih je sprejel sam Mussolinijev odposlanec s polno vrečo italijanskih lir, s katerimi da so hoteli fašisti poplačati veleizdajalski čin naših nacionalistov. Raca je bila tako debela, da jo je lahko prijel tudi vsak klerikalni bacek. In res so jo prijemali sami klerikalci, ki so kimali z glavami, češ daleč smo prišli da širi političen list za slovenski narod take kosmate laži. Vsem je bilo jasno, da je »Slovenec« z globnim namenom nesramno lagal. To smo tudi pribili in človek bi mislil, da bo »Slovenec« uredništvo spravilo tiho v žep, kar je zaslužilo. Toda zmotili smo se. Včeraj je iznesel »Slovenec« pred javnost svojo blamažo v pompozem članku »Novo lopovstvo Orjuna«. Od vrstice do vrstice so čitali presenečeni ljubljanci ta članek pa niso mogli ugotoviti, kakšno lopovstvo je zakrivila Orjuna. Pač pa se je marsikdo držal za trebuh od smeha, ko je prečital »Slovenec« konfiteor o lastni sramoti in blamaži. »Slovenec« zatrjuje, da je dobilo to-le pismo: »P. t. uredništvo »Slovenca«. Podpisani prosimo Vaš malocenjen list, da blagovolite staviti sledeča vprašanja: 1. Jeli g. državnemu pravniku znano, da se podpisani sedaj nahajajo v svojem svobodnem kraljestvu pod Snežnikom? 2. Jeli g. državnemu pravniku znano, da jih je g. Mussolini pozdravil s svečano brzjavko? 3. Kaj misli g. državni pravnik ukreniti, da se te naše nove odmetnike svečano privede v kraljevino SHS, kakor se to namerava ukreniti z državnim in nacionalnim izdajalcem Radičem? Izven tega prosimo g. Korosca, naj nam blagovoli nakazati od Pribičeviča likvidirano, pa še ne izplačano vsoto od 400.000 Din, ker nam primanjkuje drobiža.« Sledi priporočilo in podpis. — Na podlagi tega pisma je »Slovenec« uredništvo sestavilo izvorno brzjavko iz Postojne, v kateri pravi celo, da je njegov dopisnik naknadno doznal za strikten nalog italijanske vlade glede izpolnitve vsake želje, ki bi jo blagovolil izraziti predsednik oblastnega odbora Orjuna. In ta »Slovenec« dopisnik ni bil nihče drugi, kakor eden izmed orjunašev samih, tako povdaria vsaj »Slovenec«. Pa recite, če ni to fenomenalna blamaža za list, ki neprestano trdi, da je najboljši informiran.

— Radičev povratek na Dunaj. Stjepan Radič se je v petek vrnil iz Moskve na Dunaj. O njegovem povratku na Dunaj pišejo vsi beogradski in zagrebški listi. Podpredsednik hrvatske seljačke republikanske stranke dr. Maček je takoj v soboto odpotoval na Dunaj, da sprejme od Radiča vsa potrebna navodila glede stališča in nastopa radičevskih poslancev v parlamentu. »Vreme« pravi, da bodo odločitve, ki jih donese dr. Maček s svoje konference z Radičem na Dunaju, usodne za Davidovičev vladno. Tudi drugi listi izražajo mnenje, da je položaj Davidovičeve vlade zelo omajan in da je že v kratkem pričakovati, da nastane nepričakovan preokret v državni politiki.

— Radič o svojih načrtih. Zagrebško vodstvo HRSS je priredilo v soboto posebno izdanie »Slobodnega Doma«, kjer objavlja Radič svoje poslednje članke. V teh člankih opisuje Radič slovo iz Moskve. Odhodniki so prisostvovali samo najintimnejši zaupniki ruske zunanje politike, med njimi ruski zunanji komisar Čičerin. Na tem sestanku se je v prvi vrsti razpravljalo

Politične vesti.

hrvatsko vprašanje. Razmotrival se je nadalje položaj na Balkanu z ozirom na Davidovičev vladno. V Rigi so Radiča sprejeli tamonjski sovjetski odposlanci z vsemi častmi, nakar se je Radič preko Berlina in Dunaja podal na nasvet zdravnikov, na mesto, ki leži tik ob hrvatski granici da se tamkaj dva tedna odpočije. Radič poroča v nadaljnjih člankih o razgovoru z zastopnikom znanega sovjetskega urada, ko je sovjetskemu zastopniku razlagal program ožega opozicijskega bloka. Ožji opozicijski blok je skupno z Radičem za volitve in po volitvah za revizijo ustave. Ožji blok pa je za avtonomistično preureditev države, dočim zagovarja Radič federalistično republiko. Republikanskemu načelu so se zastopniki bloka prvotno upirali, pozneje so opustili to misel in se sami začeli približevati Radiču. Davidovičeva vlada je po Radiču začetek sistema seljaške demokracije, od katere je samo eden korak do delavsko-seljaške (sovjetske) vlade. Ze Lenin je l. 1918 govoril o tem, da se bodo v Jugoslaviji razvile take seljaške stranke. Cim bodo te stranke zavzele parlament, bodo dobile vladno in končno vojsko. Na ta način ne bo potrebna revolucija. Tako Radič o svojih ciljih in namenih!

— Vprašanje na novo vladno stavlja zagrebška »Hrvatska zastava«, glasilko najekstremnejšega hrvatskega šovinizma, ki je tako naivna, da veruje v naslavljanje opozicijskega tiska, ki je pred meseci poročal o neki tajni srbsko-italijanski pogodbi na škodo Hrvatske. List vprašuje novo vladno radi tega to-le: »V raznih domačih in inozemskih časopisih se je mnogo pisalo o nekem tajnem dogovoru, ki ga je dozdnevno sklenil z Italijo Pašić, odnosno Ninčić na škodo Hrvatov in Hrvatske. Pozivamo to novo beogradsko vladno, da brez odlaganja poda javno izjavo, kaj je na stvari in kaj je proti takemu dogovoru storila. Ako tega ne stori, bo sama dokazala, da je dostojna naslednica Pašić-Pribičevičeve vlade.« Tako »Hrvatska zastava«, ki ji svetujemo, da se za tozadevne informacije obrne na uredništvo ljubljanskega »Slovenca«, ki je tisti čas širil enake vesti, da ji poda konkretne podatke o vsebini Pašičevega »tajnega dogovora« med Italijo in Jugoslavijo! Tako prihajajo na dan klerikalne in bivše blokaške lopovščine! Lopovska žurnalistika!

— Volitve v Ribnici so vkljub velikemu naporu klerikalcev prinesle naprednjakom lepe uspehe. Vkljub temu, da so klerikalni dijaki, ki so sedaj na počitnicah, od hiše do hiše agitirali in se je celo z grožnjami in pretnjami nastopalo proti naprednim kmetom, baje celo, da bo nova vlada dala vse naprednjake zapreti, je ostalo razmerje odbornikov isto kakor pri zadnjih občinskih volitvah. Udeležba pri volitvah je bila velika. Naprednjaki so pridobili 52 glasov in manjkalo je samo 2 glasov za enajstega naprednega odbornika. Da imajo klerikalci večino, se imajo zahvaliti par okoliškim nazadnjaškim vsem, Ribnica sama pa je in ostane kot vsi kraji, kjer je razvita obrt in trgovina in kjer živi prosvetljeno prebivalstvo napredno.

— Komunistični izgredi v Podkarpatski Rusiji. V nedeljo so nameravali prirediti komunisti v Svaljavu v Podkarpatski Rusiji velike protivjoške demonstracije. Ker so bile oblasti obveščene, da hočejo komunisti ustanoviti tudi sovjet, ki bi prevzel mestno upravo, so prepovedali te demonstracije. Navzlic temu pa je prišlo zjutraj v me-

sto 5000 demonstrantov, ki jih je hotelo orožništvo zadržati. Pri tem je prišlo do krvavih spopadov, trije demonstrantje so bi smrtno nevarno ranjeni. Orožništvo ima pet lahko ranjenih.

Madžarske priprave za bodočnost.

Olomuški »Pozor« poroča, da stopa letošnje leto na Madžarskem v življenje obvezna telovadba za vse dečke in mladeniče od 12. do 21. leta. Vsak pripadnik madžarskega naraščaja moškega spola se mora, ako ni telesno poabljen, brezpogojno pokoriti ministrski naredbi, ki določa izvajanje di-ktive madžarskega zakona o telovadbi.

Ta zakon je nam kakor sosedom Madžarov, ki na svojo nekdanjo vladno nad Slovani vsekakor tako kmalu ne pozabimo, takoj razumljiv, če si oglemo posamezne določbe uvaževanja vredne madžarske ministrske naredbe. Ako je telovadba obvezna in jo morajo gojiti tudi mladeniči, ki že davno več ne hodijo v šolo in so kjerkoli zaposleni in naj pripadajo kateremukoli sloju, mora biti tukaj tudi stroga evidenca o mladini, o nje številu, fizični moči in fizični zmožnosti, o njenem zdravju in sploh tudi o njenih nazorih. To evidenco vodijo župani in sicer na podlagi priglavitve roditeljev in delodajalcev. Roditelje in delodajalce država strogo kaznuje, ako zapazi, da so njih podatki neresnični ali malomarni.

Jasno je, da je državi na tem, da obvezna telovadba prode v najmanjših občinah, slednja sela in selišča. V ta namen daje madžarska država na razpolago šolska poslopja in znatna finančna sredstva ter razlašča svet, ki je potreben za igrišče in telovadišča. Tudi morajo občine, korporacije, cerkev — vsaka po svoji moči — dati, kar je za telovadbo potrebno. Industrijska podjetja so primorana graditi telovadnice in urejati igrišča za naraščaj nameščenec, manjša podjetja se pa morajo družiti, da jim je v tem oziru mogoče izpolnjevati svojo dolžnost. Po poročilih iz Madžarske so telovadni učitelji in instruktorji v organizaciji zakonite telovadbe sami izbrani Madžari, v narodnem oziru povsem zanesljivi ljudje in ministrska naredba jim nalaga dolžnost sodelovanja z društvi z nacionalistično tendenco. Tako sodelovanje jim je lahko, kajti ti ljudje so sami člani takšnih korporacij in njih delovanje ima moralno smisel, saj je znano, kako velikanskega pomena so telovadna društva. Dopolnilo k madžarskemu zakonu v telovadbi ima še druge zanimivosti. Tako pravi na pr., da mladina ni primorana o velikih počitnicah hoditi na telovadišča in vežbališča, ali odgovorni organi morajo tudi med počitnicami imeti zagotovljeno polno pripravljenost vseh telovadcev... In to so samo javne določbe, ki so pristopne inozemski politični kritiki. Kako bi se šele poučili, če bi mogli prečitati zapupno uradno literaturo, dotični zakon, ki je znan samo onim osebam, ki tvorijo hrbtenico in mozz te nove zanimive organizacije.

Ni dvoma, da uvala madžarska vlada z obvezno telovadbo naraščaja posebno obvezno voljaško vzgojo od dvanaštega pa do enaindvajsetega leta. Tako so Madžari uresničili najdelikatnejši del svojega militarističnega programa. Mirovno pogodbo prezirajo in se v obraz smejejo vsem miroljubnim težnjam!

Ako ne bomo njih sosedje, zlasti Slovani, stalno na straži, kako nas v par letih lahko neprijetno iznenadijo!

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

K. Makuszynski:

Najemniki.

»Ljubi moč,« je dejala gospa svojemu soprogu, ko sta ravno sedela h kosilu, »žalibog te moram nadlegovati zopet z malo prošnjo! Šivilja mi je poslala račun...«

In je vrgel soprog na mizo žlico, ki jo je hotel prav zasiditi v prijetno vonjajoči jetrni cmok, in zagodjal: »Pa moraš to povedati vedno prav pred ali po kosilu?«

Gospa je napravila takoj precej čedno šobo, ki je zadala njenemu obrazu naravnost mičen in ljubeč izraz in rekla: »Saj drugače te sploh ne vidim!«

»Dobro, kakšen je račun?«

»Nova jesenska obleka, dvojne šolarskih oblek za naše punčke, nekaj starih popravkov...«

»Dobro, dobro! Koliko?«

»Šivilja je bila to pot izredno cenen, le pomisli, samo stoštirinosemdeset rubljev in štirinadeset kopejki!«

Soprog je planil ves divil izza mize in se vrgel v vsej svoji dolžini na divan. »Samo stoštirinosemdeset rubljev in štirinadeset kopejki!« je stokal. »Zena, mar res ne boš tega nikdar domela, da ne morem nikamor s takimi vsotami. Jaz sem navaden pisatelj. — in je bil gospod soprog res jako nadarjen pisatelj —, to moramo resnici na ljubo svečano potrditi — in ti, ti mi-

slihi najbrž, da sem kak mestni poglavar v najbogatejšem kraju Poljske! Kje pa naj jemljem denar za take izdatke? Tatvina je po paragrafih našega kazenskega prava, žal, še vedno prepovedana!

»No, no!« je odgovorila gospa precej zbadljivo. »Radi mene ti se ni treba krasti, že dobim kaj, da plačam svojih par oblek!«

»Kaj pa misliš?« je poizvedoval g. pisatelj in zopet sedel za mizo, kajti ni mogel premagati precej prijetnega vonja kadečih se jedil.

»Veš kaj? Oddala bova v najem kabinet desno od predsobe! Saj ga prav nič ne rabimo. Ali se ti ne zdi!«

»Ljuba Marija, to si mi že večkrat predlagala in še vselej sem ti rekel, da hočem biti v svojem stanovanju nemoten in ne maram biti odvisen od tujih hudomušnežev.«

»Toda saj te ne bo nihče motil in tudi ne boš od nikogar odvisen, nasprotno, s tem da vzamemo gospoda na stanovanje, pridobiš na času za svoj odpočitek.«

»Zakaj pa ravno gospoda? Jaz bi vzela rajši gospodično.«

»To ti verujem, toda jaz ne, jaz ne trpim žensk! Človek ima samo sitnosti z njimi in ob tvoji zaljubljenosti naravi bi se reklo to prav toliko, ko da prihajam s prižgano svečo brskat v

sod, ki je poln smodnika. Ne boš! Se poznamo!«

»Jaz si prepovedujem taka namigavanja. Sicer pa ne vem, kdo izmed nas je bolj zaljubljen narave!«

In se je potem razvila o vprašanju, ali gospoda ali gospodično, daljša nepriljena debata.

»Gospodje,« je dejala gospa in pripovedovala g. pisatelju dolgo zgodbo o bogatem Rusu, ki je stanoval deset let pri njeni teti, nato nenadoma umrl, in določil svojo gospodinjo, to je bila namreč njena teta, ki mu je stregla, za univerzalno dedinjo. Ista je baie podedovala takrat težke milijone. In še eno zgodbo je povedala gospa svojemu soprogu. Pri njeni prijateljici je nekoč stanovala mlada dama, ki je bila baje bolna. In ni minilo dolgo, ko sta stanovala v sobi dva, dama in mlad gospod, ki ga je oddala tam lepega dne dobro znana ptica.

Pa je gospod soprog vzlel temu triku z zgodbami vstrajal na svojem stališču, kajti ni verjel milijonom ne štokilij, in ko je prišel nekoga dne z literarnega večera domov in hotel leči v posteljo, postelje ni bilo nikjer.

»Kje pa je moja postelja?« je vprašal precej začuden.

»Sobo se oddala dvema bratoma. Vsak plača trideset rubljev za stanovanje in trideset rubljev za zajtrk in kosilo,« je dejala gospa soprogu.

»Gospoda pojmeta takoj ven!« je menil g. pisatelj.

»Sta že prišla — in jima kvečemu pošlješ štirinajstredno odpoved.«

Gospod pisatelj je že mnogo slišal in bral o divjakih v Afriki, Avstraliji in v različnih parlamentih, pa bi prišel skoraj v dvome, da je bil med njimi kdo tako zelo divji, kot je bil tedaj g. pisatelj.

In kje bom spal jaz?« je zarenčal, ko se je njegova silna jeza nekoliko podela.

»Na divanu,« ga je popolnoma mirno potolažila soproga.

»Misliš sem, da mi tvoji ljudje ne bodo delali napotja?«

»Ali smatraš za »napotje«, če moraš ležati na divanu? Saj si vse leto preležal na divanu?«

»In kaj smatraš ti pravzaprav za »napotje?« Naj morda oba gospoda spita na moji pisalni mizi? Sploh pa, ali si že dobila najemnino od gospodov?«

»Ne, samo aro treh rubljev. To bi bilo skrajno nelepo, če bi zahteval takoj ves denar.«

»Tako?« je dejal soprog. »Potemtakem so vsi hišni posestniki v Varšavi skrajno nelepi, kajti zahtevajo vso najemnino vnaprej. Sploh pa se v stvar ne bom več vtikal, in boš morala z denarjem, ki ti ga bo nesla ta najemninska špekulacija, poravnati vse dolgo-

Naslednje jutro je imel g. pisatelj prijetno čast in priliko, seznaniti se z obema gospodoma. Izdajala sta se za študenta, toda njuni rdečasto nadahnjeni obrazi in modrikasto sevajoči nosovi so vzbudili g. pisatelju utemeljeno sumnjo, da ni študiranje izključno in edino udejstvovanje in poklic obeh gospodov.

Gospoda sta izrazila g. pisatelju svoje zadovoljstvo in mu pravila vse-mogoče o svojih prejšnjih gospodarjih. »Vidite,« je dejal eden, »nekoč sem stanoval pri starejši dami, ki me je trpinčila in zasledovala s svojimi ljubezenskimi ponudbami. Jaz sem pa ostal trden kot svetopisemski Jožef in sem jo nekega dne kratkoma pobrisal; zapustil sem ji svršnik, kajti suknje žal nisem imel.«

Soprog g. pisatelja je to menda strahovito prišlo, pa se je njeno dobro mnenje nekoliko poslabšalo, ko je »gospod« vzdihujoč pristavil: »Seveda mi je nato posodila osem rubljev.«

»Jaz pa,« je pripovedoval drugi, »sem stanoval pri gospe, ki je imela hčerko. Ker mi je pa bolj ugaal moj visavir, prav brhka šivankarica, ko gđ. hčerka, mi je gospa odpovedala, in me razvpila pri sosednih strankah, da odlašam s plačevanjem stanarine od prvega na petnajstea in od petnajstea na prvega... To pa je bilo zgolj obrekovanje; zagotavljam vas, da sploh ni-

Prosveta.

— Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani vabi inteligentne gospodine in gospe, ki imajo veselje do gledališke umetnosti, da se priključijo se sprejemajo. Pismo na naslov »Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani, Florjanska ulica 27/L ali pa ustnem ob uradnih urah v torek in petek od pol 20. do pol 21. v gledališki pisarni Florjanska ulica 27/L.

Glasheni vestnik.

— Našim skladateljem priporočate v št. 181. naj se lotijo komponiranja domoljubnih pesmi Grošla, Gastrina, Gradnika, Grudna in Lovrenčiča. Dobro se spominjam, da me je najbolj vzbujala »Senata o domovini«, ki jo je mislil da je bilo to leta 1917, priložil v »Ljubljanskem Zvonu« E. Gangl in katera je že takrat vzbujala v meni željo, da bi jo uglasbil kot veliko nacionalno kantato za zbor, orkester in soliste kak naš skladatelj, da bi to veličastno besedilo ne ostalo le v »Zvonu«. To bi bilo res nekaj izrednega in posebno za naše čase potrebnega, ko smo preveč umetniški in premalo nacionalni. Morda zbudim s tem potrebno zanimanje, nato sem napisal te vrstice. — A. S., pevec Glasbene Matice.

Sokolstvo.

ZNAMENITI JUBILEJ SLOVANSKEGA SOKOLSTVA

Vsi češkoslovaški listi so posvetili te dni obširne članke 40 letnici smrti dr. Miroslava Tyrša, ki je skupno s Fugnerjem ustanovil češko Sokolstvo. Češka sokolska ideja se je mogočno razvijala že pred vojno. Postala je kmalu politično - moralni in vzgojni faktor narodnega življenja ter se razširila med vse slovanske narode. Tako je sokolska ideja mnogo doprinesla k zblizanju slovanskih narodov, ki ji je pripravila prvi Avstriji, od katerem je vedno sanjal tudi Tyrš. Naravno, da so avstrijske oblasti zlasti med vojno kruto preganjale Sokolstvo, dočim so Sokoli v inozemstvu dvigali prapor osvobodjenja slovanskih narodov. Dasi so bile ustanovljene proti nacionalnemu Sokolstvu še druge telovadne organizacije, kakor klerikalni Orli in delavska telovadna društva, je vendar razmah Tyršove ideje največji. Sokolstvo je danes velika slovanska nacionalna sila, ki kljubuje vsem notranjim in zunanjim sovražnikom naše svobode. V Tyršovi ideji Sokolstva je bila anticipirana sodobna filozofija in mišljenje. Tyrš je smatral, da je narodu potrebna vsestranska telesna, duševna in moralna vzgoja, ki naj ga bodri, da ne klone pred nobenim nazadnjastvom. Nazadnjastvo in reakcija je po Tyršovem mnenju največji zločin nad narodom. Zato je izbral sokolsko devizo: Naprej, samo naprej, niti koraka nazaj! Tyršu je bilo ležeče na tem, da prodre njegova ideja med najširše plasti naroda, ker je ljudstvo tista sila, ki lahko doseže vse. Tyrš je dal skupnosti prednost pred individualnostjo in deloval je za moderno družabno organizacijo, ki bi zakonitim putem osigurala vsakomur enake pravice in dolžnosti. Prvo etapo na poti k temu vzvišenemu cilju je videl Tyrš v Sokolstvu, ki naj bi postalo med ljudstvom nosilec novih družabnih idealov.

Tyrš je bil rojen 17. septembra 1882 v Dječini. Maturiral je v Pragi l. 1850. Po končani visokošolski študiji se je posvetil pedagogiki in je bil eden glavnih sodelavcev pri sestavi velike Riegerove enciklopedije. Leta 1881 je bil imenovan za profesorja zgodovine umetnosti na praški univerzi.

sem znil o plačevanju stanarine niti besedice.

To pripovedovanje je napotilo pisateljevo gospo, da je zahtevala naslednje jutro od gospodov ostanek najemnine, nakar sta ji gospoda odgovorila, da pojmeta takoj na lov za denarjem, kajti je zelo čudno, da jima »stari« tako dolgo ne pošlje tistih »grošev«.

Bratca sta odšla in sicer — za vedno.

Gospa je bila vsa divja, gospod pisatelj pa se je do mrtvega nasmejati in oddal čez dva dni sobo mladi, čudovito lepi Francozini, ki je pela v nekem varšavskem zabavišču precej čedne šansonete. In ni treba posebej povdarjati, da soproge ni bilo doma, ko je oddal g. pisatelj sobico »mademoiselle Antoinette«.

In je bil g. pisatelj v temeljiti zmoti, ko je mislil, da je s tem zagodel svoji ženi. Kaj pa še!

Od tistega dne ga je žena vseposvobod zasledovala. Spremljala ga je v uredništvo in ga prišla tja tudi čakati; šla je za njim v kavarno, na shode in ples, skratka, niti trenutek ga ni izpuščila izpred strogih oči, kajti je bila gospa soproga tega mnenja, da ima gospod soprogo, če ga povsod ne spremlja, ljubavne sestanke s Francozino.

Dva meseca in pol je vzdržal g. pisatelj to obsedno stanje, nato se je vdal.

Več kaj, je dejal svoji ženi, »gospodični odpovedo, sobe pa ne oddam nikomur več. Jaz bom raje odslej svoje in tudi tvoje dolgeve — ostal dolžan.«

Na idejo, da bi organiziral Sokola, je prišel, ko je študiral grško zgodovino. Grški ideal telesne vzgoje je hotel Tyrš presaditi na češko zemljo. V ta namen je ustanovil l. 1862 prvo češko telovadno društvo v Pragi. Temu društvu je načeloval Jindřich Fügner. Sokolstvu je posvetil Tyrš svoje najboljšie moči in ves svoj prosti čas. Doživel je razmah sokolske ideje, o kakršnem morebiti niti sanjal ni. Utrujen od neumornega dela je odšel l. 1884 na Tirolsko, da si odpočije. Tu pa ga je čakala prerana smrt. 8. avgusta 1884 so našli njegovo truplo v valovih reke Aache.

JAVNI NASTOP SOKOLA V ŠISKI

Včeraj v nedeljo je nastopil šišenski Sokol pred javnostjo, da pokaže sadove svoje vzgoje in svojega dela. Na idilnem vrtu g. Brandta se je vršila javna telovadba, ki je uspela tako v moralnem kot v materialnem oziru. Nastopili so vsi oddelki, člani in članice, naraščajo in deca. Pred prihodom na telovadišče, se je vršil obhod Sokolstva po šiški, z godbo dravske divizije pod vodstvom dr. Cerina. Medtem je občinstvo popolnoma zasedlo prostor, kjer se je vršila telovadba. Ko so se sokolske čete vule na telovadišče, jih je občinstvo vilihrano pozdravljalo in obsipalo s cvetjem. Točno ob 15. se je pričela telovadba. Nastopil je najprej oddelek članstva (18), ki je vzorno in brezhibno izvajal proste vaje. Nato je ženska deca (28) predvajala župne proste vaje za leto 1924. Strumen je bil nastop moškega naraščaja (15) s palicami. Občinstvo se je divilo lepo izvajanim kompozicijam in dalo duška svojemu zadovoljstvu s frenetičnim aplavzom. Lep je bil tudi nastop ženskega naraščaja (15) na gredu. V naslednji točki je nastopilo 15 članov s prostimi vajami iz leta 1914 za III. vseokolski zlet v Ljubljani. Vaje so bile izvedene točno in precizno in kritje je bilo naravnost vzorno. Nastop moške dece je bil vzoren. Deca je strumno in eksaktno izvajala vse točke. Sledila je telovadba naraščaja in deca na orodju. Posamniki so z elegantnimi izvajalji želi obilo priznanja. Zlasti mu je ugajal ženski naraščaj, ki je predvedel različne vaje na visoki bradi. Jih. Nato je nastopilo 17 članic z vajami za VII. pokr. zlet v Pragi leta 1920 in za temi moški naraščaj z visokimi skupinami. Bil je res lep pogled na lepe skupine naraščajnikov. Sledil je še nastop ženskega naraščaja s prostimi vajami za II. pokr. zlet v Zagrebu, nato nastop članov in članic na orodju ter zaključna točka »U boje«. Zadnji dve točki sta uspeli najbolje in sta želi obilo priznanja. Izvajanja na orodju so bila mestoma vrstolomna, kljub temu pa dovršena s izredno eleganco in elastičnostjo. Nato je bila telovadba zaključena. Med izvajalji je neumorno svirala godba dravske divizije pod spretno taktirko kapelnika dr. Cerina. Po javnem nastopu je bila veselica, ki se je razvila v animirano zabavo. Zvečer so se vršile še vaje z gorečimi kiti, nakar je bila slavnost, ki je potekala mirno in svečano, pozno v noč zaključena.

POSEBNI VLAKI

za sokolski pokrajinski zlet v Zagrebu.

Na pokrajinski zlet v Zagrebu vozita dva posebna vlaka, in sicer: Jesenice-Zagreb in Maribor-Zagreb. Bratske župe in društva opozarjamo, da naj se vozi vse članstvo s posebnimi vlaki, ker bodo redni vlaki prepolnjeni. Kdaj odhajajo iz posameznih postaj, ki niso navedene v sledečem voznom redu, si člani izračunajo lahko sami.

Posebni vlak z Jesenic v Zagreb vozi dne 14. avgusta ob 10.30 in se vrača iz Zagreba 18. avgusta ob 1.30.

Posebni vlak iz Maribora v Zagreb vozi 14. avgusta ob 17. in se vrača iz Zagreba dne 18. avgusta ob 2.

Odhod 14. avg.	Povratak 18. avg.
Jesenice 10.30	8.00
Radovljica 11.00	7.20
Kranj 11.50	6.40
Ljubljana 12.40	5.40
Litija 13.10	4.30
Trbovlje 13.40	4.00
Zidani most 14.20	3.40
Radeče 14.30	3.30
Zagreb 17.00	1.30

Društva od Radeč dalje se vozijo s posebnim vlakom Maribor-Zagreb.

Odhod 14. avg.	Povratak 18. avg.
Maribor 17.00	6.40
Pragersko 17.35	6.10
Grobelno 18.30	5.20
Celje 19.00	4.55
Laško 19.16	4.40
Sevnica 20.07	3.47
Rajhenburg 20.27	3.26
Videm-Krško 20.35	3.17
Brežice 21.12	3.00
Zagreb 22.13	2.00

Jugoslovanski Sokolski Savez.

— Zupa Ljubljana I. se odpelle na pokrajinski zlet v Zagreb v četrtek dne 14. avgusta z glavnega kolodvora. Zbirališče ljubljanske in najbližja okoliška društva na Taboru v četrtek točno ob 12. uri. Isto velja tudi za zunanja društva, ki prispejo v Ljubljano pred 11. uro. Društva, ki pridejo z vlakom po 11. uri, počakajo na glavnem kolodvoru. Bratje načelniki, skrbite za red med svojim članstvom. V kroju sprehajati se po mestu je prepovedano. Odhod iz Tabora ob 12.15. Bratje, zlasti oni, ki imajo krol, in sestre, pridite polnoštevino. Zdravo! — Načelnik.

— Sokol štepanja vas. Ob priliki fantovščine brata Ivana Slapničarja pri br. Brilju se je nabralo v prid društva Din 482. Slavljenca obilo sreče, darovateljem krepki zdravilo! — Odbor.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Julijska Krajina.

— »Goriška Straža« je bila v petek tretjič zaplenjena. Topot radi članka poslanca dr. Besednjaka »Zaupajmo višjim!«, ki obsega ironičen poziv k poslušnosti do višjih, ki vse prav store in so v blagor ljudstva ukrenili tudi razlastitev slovenske posesti. Prefektov dekret pravi, da je v članku isti komentar kakor je bil v prejšnji konfiscirani številki in da članek hujska k odporu proti oblastni naredbi.

— Ustreljen tihotapec. Nad Avčami bil. zu meje je finančni stražnik opazil 26 letnega Silviya Samso, ki stanuje v Gorici, kako je vtihtaplil čez mejo večjo količino jugoslovanskega tobaka. Zaklical je Samso, naj se ustavi, ali ta je vrzel vrečo s tobakom proč in pričel bežati. Stražnik je streljal in zadel Samso v prsi na levo stran. Samso so pripeljali le še malo živega v go. risko bolnico.

— Občelnica osvoboditve Gorice. V soboto je proslavila Gorica občelnico svoje osvoboditve. Mesto je v zastavah, po cerkva službe božje, javni uradi zaprti, poset vojnega pokopališča, brzojavke na Musso-linija in kralja. Vojnega ministra in na in-valda Del Croixa.

— Izginil je iz Idrije 15 letni Fran Miklavčič, čevljarški vajenec, visok 1.50 m, svetlih las, višnjevih oči, oblečen je v zelenkasto suknjo in temne hlače. Kdor bi kaj vedel, naj sporoči njegovi materi Mariji vdovi Miklavčič, v Idriji št. 572.

— Umrl je na Proseku g. Anton N. bergoj, star 61 let.

— Radi vojne odškodnine. V Sovod. nja pri Gorici je zblaznela neka gospodi. nja, ker nikakor ni mogla dobiti vojne o. škodnine. V Cerovem v Brdih e zblaznel neki kmet iz letnega vzroka in radi škode, ki mu jo je napravila toča. Sedaj je zblaz. nel 35 letni Josip Zozut v Vedrijanu v Br. dih, ki tudi ni mogel pričakati zplačila vojne odškodnine in je obupal nad svojim gosposlavstvom. Žrtve zavlada: ja vojne odškodnine!

— Cena kruha se je zvišala v Gorici znatno, tako da stane 1 kilogram navadnega kruha 1.50, 1 kilogram belega 1.80, turškega 1.50, dobro pečivo po 20 cent. kos.

— Zapravljanje občinskega denarja. V Tolminu pošuje komisar Mrak. Ta mož je sedaj naročil za komisarsko sobo opreme za 12.000 lir. Vsak, kdor žuje o tem, se zgraja nad takim zapraviljanjem občinskega denarja. Drag je komisar, drag je občinski tajnik, sedaj pa še tako zapravljajo. Gorje tolimskemu kmetu!

— Aretiran je bil v Gorici, kakor smo poročali, italijanski odvetnik dr. Bassi. Aretacija se je izvršila baje radi tega, ker mu je morilec pok. Kregava v Ročinju povedal, kjer se nahaja ukradeni denar in je dr. Bassi hotel ta denar dvigniti, pa je bil pri tem zasačen. Odvetnik Bassi je izpuščen iz zapora, ker za »hranjenje ukradenih reči« ni določen preiskovalni zapor.

Turistika in sport.

MLADINSKE POKALNE TEKME.

Včeraj se je odigralo prvo kolo mladinskih pokalnih tekem, ki so pokazale, da je med mladimi igralci razmeroma mnogo dobrega materiala in talentov. Prva tekma se je vršila zjutraj med Laskom in Slovenijo. Rezultat 0:1 za Slovenijo je izena. dil. Druga tekma je bila Primorje : Her. mes in je zmagovalo prvo z visokim rezultatom 6:0. Nato je sledila tekma Slovan : Mladica, čije rezultate je izenačil in raz. meroma ne odgovarja poteku igre. Zmagala je mladica z 2:1. V zadnji igri je zmagala Ilirija z 10:0 nad Panonijo. V semifinale so se plasirali: Slovenija, Primorje, Mladica in Ilirija. Semifinale se vrši v petek, finale v nedeljo na igrišču SK. Primorja.

POKALNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE.

— Zagreb 11. avgusta. Včeraj so se izreballi termini tekem med reprezentan. pokalno prvenstvo Jugoslavije — poov. caml poednih podsavezov za pokalno prvenstvo Jugoslavije. Zmagovalec prejme pokal od Nj. Vel. kralja. 24. avgusta v Splitu SpNP : SaNP. v Osljeku OLP : ZNP. v Subotici SuNP : BNP. LNP je prost. 14. septembra zmagovalec splitake tekme proti zmagovalcu subotiske tekme. Mesto se določi pozneje, zmagovalec osje. ške tekme proti LNP v mestu zmagovalca osješke tekme (po vsej priliki v Zagrebu). Finale 5. oktobra v Zagrebu.

ILIRIJA : HERMES 3 : 8 (0 : 0).

Hermes : Habicht — Pleš II. Pre. seren. — Marinko, Jesih, Batič — Klemen. čič, Zemljak, Pleš I., Uršič, Pardubsky.

Ilirija : Miklavčič, — Beltram, Poga. čar, Grlic, Zupančič G., Tavčar, — Pevalak Oman, Učak, Bregar, Vidmajer.

Včeraj se je po dolgem premoru sopen. otvorila nogometna sezona v Ljubljani in sicer sta jo otvorila momentno najjačja kluba Hermes in Ilirija s medsebojno tek. mo. Tekma razmeroma ni bila na posebni višini, opaziti je bil velik napredek Her. mesa, kar je razvidno iz rezultata, ki ga je Ilirija v zadnji tekmi skoraj v isti postavi porazila škarje s 8:0. Da bi napad pred. vedel nekoliko bolj skupno igro bi bil re. zultat vsekar boljši za Hermesa, ki bi v ostalem svoj častni goal najmanj zaslu. žil.

Igra je bila popolnoma odprta in tekem prvega polčasa izenačena. Vsaka stran je zamudila par sigurnih šans in zastreljala o eno enajstmetrovko. V drugem polčasu je bila občutiti lahka premoč Ilirije, čije kriliska vrsta je bolje podpirala svoj napad in tudi v ostalem znatno prekašala Hermesa.

Skoraj boljša in trša pa je bila Her. mesova obramba. Prečeren in Pleš II. Oba backa sta delala neumorno in zlasti v pr.

vem polčasu onemogočila vsako akcijo Ilirije. Kriliska vrsta je imela najšibkejšo toč. ko v desnem halvu Batiča, ki absolutno ni mogel držati hitrega Pevalaka na levem krilu Ilirije. Napad se je sicer trudil, da uveljavi skupno igro, dobro disponirana halves linija Ilirije pa mu je uničila vse poteze na goal. Ugajala sta zlasti Pleš I. in Zemljak. Vratar Habicht je sicer bravu. rožno ubranil par ostrih strelcev, drugi go. al pa ima na vesti.

Ilirija nas ni popolnoma zadovoljila, ker je igrala precej razstrgano in infexiorno. Napad sploh ni predvedel nikake izrazite kombinacije; odlikoval se je le Pevalak na levi s krasnimi centri. Trio je premalo streljal na goal in tudi podajanje žoge ni bilo točno. V krilski vrsti je bil individuum. alno še najboljši Tavčar, dočim se Gabe ni povpel od običajne forme. Grlic je bil ne. točen v podajanju in obrambna dvojica Beltram Pogačar precej nesigurna. Miklav. čič je ubranil par ostrih strelcev.

PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V VODNEM SPORTU.

— Sušak, 11. avgusta. Tekmovanje za prvenstvo Jugoslavije v vodnem sportu so se završile nastopno: 1500 m prosto Roje (Jadran, Split) 25.55; 100 m hbrtno Deljak Bela (Sombor) 1.27.5; 200 m prosto Arčanin (Viktorija, Sušak) 2.53.4; 200 m prsno Pavelič (Concordija Zagreb) 3.18.4; 100 m prosto Smokvina (Viktorija) 1.9.7; 400 m prosto Roje (Jadran) 6.12.6; 100 m prsno Pavelič (Concordija) 1.5; 400 m prsno Mohovič (Viktorija) 7.13.4; 50 m juniorke Smokvina VI. (Viktorija) 29 (Jugoslav. rekord); 300 m prosto Roje Olga (Jadran) 5.21.4; 100 m prosto Roje Olga (Jadran) 1.34.5 (Jugosl. rekord); 100 m prsno Podhoritskova (Viktorija) 1.45 50 m juniorke Krškovičeva (Viktorija) 35.8 (Jugosl. rek.); 4 krat 100 m dame (Jadran) 11.47.4; 4 krat 100 m gospodje (Viktorija) 6.41.9; skoki Kordešič (Ilirija), mešan skoki Grlio (Viktorija).

dameški skoki Anka (Viktorija); waterpool: Hašk : Beograd 4:0. Hašk : Sombor 0:8. Viktorija : Jadran 3:0 (par forfait), Sombor : Viktorija 5:1. Prvenstvo v waterpoolu: Sombor proti mesto, Viktorija drugo, Hašk tretje.

PRVENSTVO JUGOSLAVIJE.

— Zagreb, 11. avgusta. Včeraj so se iz. reballi termini za prvenstvo Jugoslavije. Prvenstvo se vrši po cupsistemu med prv. ki poednih podsavezov. Dne 7. septembra igrajo v Ljubljani Ilirija : Sašk, v Beogradu Jugoslavija : Slavija (Osijek). V Splitu Grad. janski : Hajduk, Somborski S. K. je prost. Dne 21. septembra se vrši semi-finale. V Ljubljani igra zmagalec tekem v Ljubljani in v Splitu, v Subotici zmagovalec tekme v Beogradu in Somborski S. K. Finale v Za. grebu 12. oktobra.

TEKME.

— Zagreb, 11. avgusta. Včerajšnje prvenstvene tekme: Hašk : Concordia 4 : 1, Gradjanski : Sparta 7 : 0. S tem so zaklju. čena prvenstvena tekmovanja v Zagrebu. Prvo mesto zavzema Gradjanski, drugo Hašk, tretje Concordia, četrto Sparta in zadnje Tipografija.

— Gradec 11. avgusta. VAC : GAC 2:2. — Varšava, 11. avgusta. Poljska : Finska 2:1. — Praga 11. avgusta. Praga : Dresden 3:1.

OTVORITEV DUNAJSKE SEZONE.

— Dunaj, 11. avgusta. Včeraj se je otvorila jesenska nogometna sezona: Ra. pid : Ostmark 8:1. Slovan : Wacker 1:0, Admira : Florisdorfer AC 5:1, Rudolfsf. gel : Simmeringer SV 3:0, Bewegung 20 : WAF 3:1.

— Pokroviteljstvo nad hitrostno gor. ako dirko dne 17. avgusta 1924. na Vrhniki je blagovolja prevzel Nj. Velčanstvo Kraljica Marija. Za dvor in publi. ko bodo postavljene pri km 22.5 nad ser. pentinami tribune, ki bodo nudile razgled na šprotno najinteresnejši del proge.

Društvene vesti.

— Ljutomer. Šolski koncert, ki je bil napovedan za 24. t. m., se vrši na Vnebo. vzetje, t. j. 15. t. m. v telovadnici ob 15. Narodna šola prikaže obilno udeležbo, ker je čisti dohodek namenjen za ubožno šolsko mladino.

— Društvo trg. potnikov in zastopnikov za Slovenijo ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo dne 17. avgusta 1924. ob 10. uri dopoldne v salonu hotela Lloyd v Ljub. lani, Sv. Petra cesta. Eventualna vpraša. nja v pisarni, Ljubljana, Gradišče 17/L.

— Redni občni zbor akademskega fer. jalnega društva »Adrijec«, ki se je vršil v Gorici, je bil dobro obiskan. Predsednik Pavlin je v svojem pozdravnem govoru pov. darjal, da si mora omladina za temelj svo. jega delovanja postaviti iskreno in globoko ljubezen do svojega naroda. Le na taki pod. lagi so mogoči pravi uspehi. Iz tajniškega poročila je razvidno, kako je odbor posvetil vso skrb narodnoprosvetnemu delovanju. Društvo je bilo priredilo tudi celodnevni idejnokulturni zbor, kjer so se obravnavala razna vprašanja. V korist Dijaški Matice je društvo priredilo propagandne sestanke in dramatično turnejo. Izpopolnjuje se društ. vena knjižnica. Številna so bila predavanja po delci. Za predsednika društva je bil izvoljen aba. tur. Josip Pavlin.

— Uprava našega lista je prejela: Din 200 za »Dečji dom« od rodbine major Pret. nar, mesto venca na krsto pokojnemu por. fregate Inž. Srečko Biber, Din 1000 za »Olim. pijsko vrsto« od g. Rudolf Zupančiča, Dol. sko, Din 50 za slepce katere je darovala g. Marija Rupnik, učiteljica v Kamniku. Ia. krena hvala!

Poljski profesorji in akademiki v Ljubljani.

Akademikie Kolo polsko-jugoslo. wianskie je prispelo na svoji ekskurziji po Jugoslaviji v soboto ob 10. zvečer v Ljubljano. Na kolodvoru je sprejelo mile slovanske goste Društvo ljubite. ljev poljskega naroda in pripravljali odbor na čelu s predsednikom, vseuč. prof. dr. V. Molé to m. K sprejemu je prišlo na kolodvor tudi zastopstvo akademске omladine. Narodno občinstvo se ni moglo udeležiti sprejema v večjem številu, ker je bil prvotno na. povedan prihod Poljakov za nedeljo zvečer in ni bilo mogoče pravočasno obvestiti javnosti, da se pripeljejo polj. ski gostje že v soboto. Po prisrčnem sprejemu na kolodvoru, kjer je pozdrav. il slovanske brate na slovenskih tleh prof. dr. Molé in zastopnik akadem. ske omladine, so odšli Poljaki na odre. jena stanovanja, da si odpočijejo od na. pornega potovanja. Skupina Poljakov, ki je prispela v Jugoslavijo, da se se. znani s prirodnimi krasotami naših kra.jev in z našimi kulturnimi razmerami, obstoji iz 61 članov, med njimi 10 vse. učiliških profesorjev. Ostali so slušate. lji in slušateljice varšavske univerze. Vodi jih prerektor varšavske univerze dr. Poszeziński.

Včeraj so si Poljaki ves dan ogle. dovali Ljubljano in njene kulturne usta. nove. Društvo ljubiteljev poljskega na. roda jim je pod vodstvom neumornega predsednika prof. dr. Moléta razkazalo vse ljubljanske zanimivosti. Poljski gos. tje so bili med drugim tudi na Gradu, od koder so si ogledali ljubljansko oko. lico. Navzlic neugodnemu vremenu, ki je oviralo pogled na naše planine, je napravila Ljubljana z okolico na Polja. ke najboljši vtis. Globoko ginjeni vsled prisrčnega sprejema, ki jim ga je pri. redila Ljubljana, kakor tudi druga ju. goslovenska mesta, in zadovoljni z ogledom so se zbrali predstavitelji bratskega poljskega naroda sinoči v spodnji dvorani restavracije »Zvezda«, kjer jim je priredilo Društvo ljubiteljev poljskega naroda intimen družabni več. er. Ta večer ostane nam in njim v nai. lepšem spominu. V krogu zastopnikov naših kulturnih in prosvetnih ustanov, ter civilnih in vojaških oblasti so bili bratje Poljaki ves večer res svoji med svojimi. Naša akademsko omladina je sprejela varšavske kolege z razprost. rtimi rokami, zavedajoč se, da vrši s tem veliko mislo kulturnega zblizanja slovanskega in poljskega naroda. Za lično dekoriranim omizjem se je raz. vila takoj neprisiljena animirana zaba. va. Prvi je pozdravil drage goste pred. sednik Društva ljubiteljev poljskega naroda in pripravljalega odbora prof. dr. Molé, ki je naglašal pomen nji. hove ekskurzije za medsebojno upo. znavanje in izrazil svoje veselje, da more zopet pozdraviti zastopnike brat. skega slovanskega naroda v beli Ljub. ljani. Za pozdrav se je zahvalil v pri. srčnih besedah prerektor varšavske univerze dr. Poszeziński, nagla. šajoč, da polaga ta večer nov temeljni kamen poljsko - jugoslovanskega kul. turnega zblizanja in vzajemnosti slovanskih narodov vobče. Sprejem, ki ga je priredila njegovim kole. gam in poljski akademski omladi. ni Jugoslavija, je najlepši dokaz, da sta si oba naroda po duhu, jeziku in kulturi sorodna in da ju čaka svetla bodočnost tesnih, kulturnih stikov. Ljubljanski akademski omladini se je zahvalil za prisrčni sprejem tajnik poljsko-jugo. slovanske kulturne vzajemnosti na slo. venskih tleh, Poliak Korytko, ter na. glašal, da zdaj, ko sta oba naroda svo. bodna, ni več zapreke na poti k ured. ničenju velike ideje slovanske vzajem. nosti. V vznešenih besedah je nazdravil Poljakom v imenu tukajšnjega oddelka ministrstva prosvete višji šolski nad. zornik g. Jos. Wester. Nastopilo je še več govornikov. Vsi so naglašali po. trebo čim tesnejših kulturnih vezi med poljskim in jugoslovanskim narodom. Intimna zabava se je zaključila s petim poljskih in slovenskih narodnih pesmi. Velik aplavz so zbudile solo-točke neke slušateljice varšavske univerze in na. šega opernega pevca g. Zupana. Ta. ko prijetnega in lepega večera že dol. go nismo videli. Posebno priznanje gre poleg Društva ljubiteljev poljskega na. roda in drugih domačinov, ki so sodelo. vali pri sprejemu poljskih gostov, tudi g. K r a p e ž u, ki je tako vzorno in po. žrtvovano poskrbel za »dulce« tega večera.

Danes so se odpeljali Poljaki na Gorenjsko, kjer si ogledajo Bled in druge naše prirodne bisere. Ko se poslav. ljajo od nas, jim kličemo na pot iz dna duše: Ponesite kamli slovanske vzajem. nosti med bratski poljski narod in go. jite misel, ki bo obrodila bogate sa. dove!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1924.

Kam plovemo?

»Rekruti v Derventi nejejo presteči zvestobe kralju?«
Casopisna poročila.

Protidržavna in protidržavna propaganda, ki jo izvajajo gotove stranke in njih glasila, je celo vrsto let, ne da bi državne oblasti proti temu kaj ukrenile, rodila svoje posledice.

Iz Dervente v Bosni prihaja ta le vest:

»Večina tukajšnjih vojaških obvezancev-Hrvatov je po nagovoru radičevskih agitatorjih Matije Bubala in Ivana Puljića odklonila priseči zvestobo kralju. Danes 9. t. m. so radičevci iz vasi Modrana in Zelenike nasilno razgnali več sto vojaških obvezancev, ki so prišli, da položijo prisego...«

Dogodek, ki se je doigral v Derventi, je povsem naravna posledica agitacije, ki se docela neovirano vrši že leta po vseh prečanskih krajih, zato poznavalec razmer ni prav nič presenečen. Dokler je bila na krmilu krepka nacionalna vlada, si prvotni elementi niso upali odkriti nastopati, ker so se zavedali, da bi ta vlada v kali zatrla vrnak poskus zanesti v vojsko prevratne ideje. Danes je seveda položaj docela drugačen.

Državno krmilo je v rokah vlade, ki je popolnoma odvisna od milosti nedovolnega boljševiškega veličanstva Stjepana Radića. Povsem razumljivo je torej, da so njegovi pristaši prepričani, da je sedaj napočil čas, ko lahko svobodno uveljavljajo vse one ideje, ki jih je on vcepil ljudstvu.

Radić je dosledno oznanjal in širil evangelij »mirotvorne in človečanske republike«, ki naj nadomesti monarhijo in odpravi obvezno vojaško dolžnost. Ker se ti radičevci danes zavedajo, da je njih vodja sedaj odločilni faktor v državi, je povsem umljivo, da odklanjajo vojaško dolžnost in se protivijo priseči zvestobo kralju in domovini. So pač dosledni program svoje stranke in naukom svojega voditelja.

V Bosni je podan začetek. Vzgled je dan, in dvoma, da se bodo po tem vzgledu ravnali tudi drugi kraji: Hrvatska, Makedonija in nazadnje tudi Slovenija. Odpira se pred nami brezno.

Razkroj, ki je bil sedaj omejen samo na notranjo upravo, je zanešen tudi v vojsko, ki je bila do sedaj edini faktor, na katerega se je še lahko oprl državna oblast in dinastija. Danes je omanj tudi ta stebel!

Kam plovemo? Nevzdržno navzdol v propad! Razkroj se pričinja že v vojski sami, kaj naj še drži skupaj posamele dele države, ki streme centrifugalno narazen?!

Se je čas, da se katastrofa prepreči, toda vsako odlaganje lahko postane usodopolno!

Usoda države, njena bodočnost je sedaj v rokah najvišjega faktorja. On edini je v položaju, da zaustavi proces državnega razkroja!

Vsi, ki jim je pri srcu naša kraljevina in ki v resnici ljubijo narod, zapuajo samo še njemu in stavijo vse nade vanj!

Leon Štukelj v avdienci pri kralju. Kakor smo že poročali, je Nj. Vel. kralj Aleksander v soboto ob 11. sprejel g. Leona Štuklja, svetovnega čampignona v telovadbi na Olimpijadi v Parizu. Vlada je sprejel Štuklja nad vse ljubljeno in mu iskreno čestitala je kralj Štuklju prišel na prsa red venskega Sokolstva in Jugoslavije med svetom. V viden znak svojega priznanja je kralj Štuklju prisel na prsa red Sv. Save ter ga povabil na obed. Pri kosilu se je vladar živahno razgovarjal s svojim gostom ter se informiral o vseh podrobnostih sokolskega nastopa v Parizu in o razvoju sokolske organizacije v Sloveniji vobče in na Dolenjskem še posebej. Živahno zanimanje je kazal tudi za razmere v Štukljevem rodnem kraju v Novem mestu, o katerem se je izrazil, da je eno najsimpatičnejših mest v Sloveniji.

— Odlikovanja višjih poštinih uradnikov. Naše poštno ministrstvo je odlikovalo večje število višjih poštinih uradnikov z redom Sv. Save za točno izvrševanje važnejših službenih poslov.

— Koncesija za električno centralo pri Krškem. Zagrebški listi so poročali, da je veliki župan ljubljanske oblasti zavrnil prošnjo zagrebskega mesta glede koncesije za napravo hidroelektrične centrale pri Krškem. Kakor smo se informirali, je ta vest popolnoma izmišljena. Ravno nasprotno je resnica: veliki župan je namreč že podpisal odlok, s katerim se daje dovoljenje za napravo hidroelektrične centrale pri Krškem.

— Zaupanje uradništva v novo vlado. Pod tem naslovom piše (oziroma laže) »Slovenec«, da so se izpreobrnili kar vsi demokratični uradniki sploh, ki sedaj pričakujejo z gotovostjo, da jih bo nova vlada »reda, zakona in pravilnosti« kar pitala »svetopisemsko

mano. »Kjer naletiš na uradnika,« — piše »Slovenec«, in naj je bil še tak navdušen oboževalec in volilec dr. Reiserja (sic!), ti pravi: »Zdaj pod to vlado, ali pa nikoli! Saj prej so bile vse prošnje zaman. Kar v koš so metali vse vloge s ciničnim nasmehom: Služi, molči in delaj!« itd. Menimo, da je popolnoma naravno in v redu, če se obračajo uradniške organizacije s prošnjami za olajšanje težkega uradniškega položaja na merodajne činitele, ki so v prvi vrsti poklicani v to, da res kaj store za te bedne med najbednejšimi. Toda prepričani smo, da »ta vlada« nikdar ne bo storila ničesar, kar bi bilo v prid in hasek uradništva, ker je preveč v rokah klerikalcev, ki niso imeli nikdar srca za uradništvo, to pa iz enostavnega vzroka, ker se uradništvo — razen par nečastnih izjem — ni hotelo nikdar udinjati klerikalcem za ponižnega slugo. Tudi glede pravičnosti klerikalcev imamo svoje prav posebne pojme, oziroma že izkušnje. Le poglejte uradniki svoje tovariše na ljubljanskem magistratu: pragmatika je sprejeta, tudi razvrstitve v je splošnem končana — ugodna — toda vse skupaj je samo humbug, klerikalna prevara, ker kjer denarja ni, se tudi nikakšna pragmatika uveljaviti ne more in ne da!

— Poštni urad »Ljubljana Veleselje«. Za časa veleselja bo poslovala na sejmšči pošta in telefon z nazivom »Ljubljana Veleselje«. Uradne ure za blagajniško službo od 9. do 12. in od 15. do 17., za ostalo pošto, brzojavno in telefonsko službo pa od 9. do 18.

— Radio - telefonija in telegrafija na letošnjem veleselju. Epohalna iznajdba radio - telefonije je našla tudi na letošnjem veleselju svoje mesto. Gradilo se že antene. Na posebnem prostoru poleg sejmske restavracije se je postavil majhen paviljon, v katerem so slišati v večernih urah najboljša koncerta evropskih velemest brezčimnim potom. Zanimanje za to napravo je veliko, vsaj jih je malo, ki poznajo skrivnosti in uspehi te najnovejše iznajdbe človeškega uma. Ljubljanski trgovec g. ing. Gaberšček je dobil od znamenite tovarne Lođen na razpolago potrebne aparate za veleselje, kar bo velike važnosti za obiskovalce tudi s poučnega stališča. V obče bo letošnji veleselje prinesel toliko novosti, da jih bo pač nemogoče pregledati vse in se načuditi velikemu razvoju industrije in tehnike.

— Cvetlični nasadi na letošnjem veleselju. Velika množina najraznovrstnejših industrijskih in obrtnih izdelkov na veleselju ubija pri pregledovanju duh gledalca, ker mu je nemogoče predelati vse utise, katere dobi. Vseled tega bo tudi v tem zoru preskrbljeno za obiskovalce, da se mu oko razveseli pri pogledu na krasno cvetje in zelenje, katero bo sejmšče spremenilo ne v park, marveč v pravcati vrt. Pogled z glavnega vhoda proti čehoslovškemu paviljonu je bajen. Najraznovrstnejše cvetje je razvrščeno v razne cvetlične skupine, vmes se ti kažejo razne eksotične rastline, mogočne palme ter te spominjajo na južne kraje. V vseh teh cvetličnih nasadih se vidi večšča roka strokovnjaka, ki je to uredil res prvovrstno. Moramo na tem mestu pohvaliti ljubljanskega umetnega in trgovskega vrtnarja Antona Ferata z Ambroževega trga, ki nam je letos kot veleseljski vrtnar sejmšče ozaljšal in odel v slavnostno obleko. Na veleselju mo razvidno, da tudi slovenska vrtnarska obrt napreduje, prepričali se bodo vsi, da naši vrtnarski strokovnjaki z ozirom na gospoda Antona Ferata v ničemer ne zaostajajo za drugimi inozemskimi.

— Razdelitev dobička držane razredne loterie. Čisti dobiček razredne loterie, ki znaša 7 milijonov dinarjev, se razdeli po ministrskem sklepu takole: za kmetijstvo 300.000, veterinarstvo 180.000, živinorejo 300.000, za poljedelški pouk 200.000, za pomoč kmetijskim zadrugam 493.000, za pomoč obrti 740 tisoč, za zgradbe ministrstva poljoprivrede in voda 4.934.000 dinarjev. Sklep za razdelitev se je izvršil pod predsedstvom ministra — Kulovca.

— Iz Rogaske Statine nam poročajo: Da seznanimo s sličnimi prireditvami, ki priznajo nudijo največje zavo, tudi goste iz krajev, kjer jih ne poznajo, pridemo v četrtek dne 14. t. m. v vseh spodnjih prostorih Zdraviliškega doma velik planinski večer, ki obeta biti že po dosedanjih pripravah eden najlepših večerov v sezoni in po vsebnosti s sličnimi planinskimi plesi sploh. Velika dvorana, ki je že tako najlepša dvorana v Jugoslaviji, bo spremenjena v pravi planinski raj z idiličnimi gozdni apartamenti v kotih in kraljestvom Zlatoroga v sredini.

— Proga Murska. Proga Murska na železniškem mostu pri Delah, ki jo je na novi progi zgradila Or. moč. Ljutomer so končali, tako da je po mostu dovoljen promet. Proga bo gotova najbrže do konca oktobra in začetkom novembra izročena prometu.

— Javna zahvala. Glavni odbor Ja. dranske Straže v Ljubljani šteje si v prijetno dolžnost zahvaliti se najpričnejše vsem, ki so o priliki Mornariških dni na Bledu sodelovali in pomagali, da so slavno, st. v kolikor so se vsled slabega vremena moge vršiti, tako dobro izpadli. V prvi vrsti naj prejmeta našo zahvalo gospod blejski župan H. T. o m e in občinski odbor, da je major v pok. g. Rudolf Marčič, ki je stal na čelu lokalnega odbora na Bledu, neu. morno delal ter daroval krasno umetniško sliko kot nagrado za cvetlični korzo. Veliko zahvalo smo dolžni gospodu graščaku Ivanu Kendi, ki je dal ves potreben material za razsvetljavo, Internacionalni hoteli in kopalnici d. d. na Bledu za denarno pomoč in različne ugodnosti ter g. dr. Ferjančevič in g. dr. Ter. Jenkovi za sodelovanje na Bledu. Istotako naj bo izrečena najlepša zahvala Putniku, d. d. za sodelovanje putnika v Beogradu za podarjeni prehodni pokal, direktorji državnih železnic za točni in zadostni promet, direktorji pošte in brzojav za tisk legitimacij, firmi »Zlatarka« d. d. v Celju za zdaten popust, ter vsem gg. darovalcem sveč in cvetic. Posebno zahvalo smo pa dolžni za sodelovanje »Plivač. kemu podsavezu za Slovenijo, pevskemu zboru Glasbene Matice, Slovenskemu kvartetu, umetnikom gg. Janko Trostu in g. soprogli ter gospe Brandl-Pellikan. V Ljubljani, dne 5. avgusta 1924.

— Razveseljiv pojav. Ljubljanski lovski krogi opažajo s tihim zadovoljstvom, da jim je uspelo tekom letošnjega polletja zarediti in razmnožiti v prav znatnem številu jerebič družine, daš tega dolga zima pač ni obetala. Jerebičam ugaajo zlasti lepa in prostrana polja na obeh bregovih Save, posebnokrog Berčeva, Sv. Jakoba itd., kjer štejejo posamezne družine daleč preko dvajset glav. Upati je, da se bo s primerno pažnjo število jerebič zopet dvignilo na nekdanjo višino, ko je človek lahko videl to ljubko živalico, kjer je le hotel.

— Zadušnica ob obletnici smrti g. I. Sterleta se bo brala v sredo 13. ob 7. v stolni cerkvi.

— Lilejskim maturantkam iz l. 1914. v Ljubljani. Ob priliki naše desetletnice se sestanemo v soboto 16. tm. ob 16. popoldne v hotelu »Tivoli«.

— Na gradu Pogledu pri Poljčanah je umrl 5. tm. bivši odvetnik g. dr. Josef Possek, ki je svoje dni igral veliko vlogo v Mariboru med ondnotni Nemci. Pokojnik je bil dolga leta član mariborskega okrajnega zastopa, čegar delegat je bil tudi v okrajnem šolskem svetu. Kot tak je deloval na to, da se v mariborski okolici osnuje čim največ nemških šol. Od leta 1912. ko je umrl znan plovvarinar Tomaž Gštz, e bil Possek upravitelj Gštzove pivovarne, kateri posel je opravljal do svoje smrti. Leta 1914. se je odločil advokaturi in se je popolnoma posvetil političnemu življenju. Tudi po prevratu se je še aktivno udeleževal nemške borbe, da se Maribor odtrga od Jugoslavije in združi z Avstrijo. Ko se je ta nemški načrt poneorečil popolnoma se je umaknil iz političnega življenja in večinoma živel na graščini svojega brata »Pogleda« pri Poljčanah.

— Smrtina kosa. 5. tm. je umrl v Ljutomeru g. Ljudevit Babnik, posestnik in podžupan, brat predsednika viš. dež. sodišča v Ljubljani g. dr. Janka Babnika. Pokojnik je stal v prvih vrstah narodnih borcev za slovenski značaj ljutomerske trga. Več let je bil načelnik ravnateljstva »Hranilnice v Ljutomeru«, in je z uspehom deloval zlasti na narodno-gospodarskem polju. Kakor priljubljen je bil pokojnik je pokazal pogreb, ki se ga je poleg zastopnikov uradov udeležilo številno prebivalstvo iz trga in okolice. Bodi vsemu narodnemu borcu ohranjen trajen spomin, njegovim sorodnikom naše iskreno sožalje.

— Mednarodni kongres srednjih stanov se bo vršil od 2. do 10. septembra v Bernu v Švic. Razpravljalo se bo o cilju in nalogi mednarodne unije srednjih stanov, o skupnem in privatnem gospodarstvu, o pospeševanju poklicne usposobljenosti, o skupnem dobavljanju blaga, o sredstvih za doseg boljšega plačila za duševno delo, o združenstvu, o stanovanjskem problemu, o kreditni organizaciji srednjih stanov itd.

— Plinski odjemalci v vrednost. — Znižanje cene plinu. S 1. septembrom se bo cena plinu znižala. One cenj. odjemalce, ki rabijo plin za kuho in malobrotne svrhe opozarjamo, da je znižanje cene plinu odvisno od višine mesečne porabe, in sicer glasom sledeče razdelbe: pri porabi pod 15 m³ mesečno stane 1 m³ 3.— Din; pri porabi od 16 do 50 m³ mesečno stane 1 m³ 2.25 dinarja; pri porabi nad 51 m³ mesečno pa le 2 Din. Ostale stranke, katere rabijo plin za razsvetljavo in druge svrhe plačajo 2.50 Din za kubični meter. Državna trošarina v znesku 0.40 Din za kubični meter pri plinu za razsvetljavo ostane kot do sedaj. Na podlagi navedenih cen se bodo izstavljal računči z s 1. septembrom, nakar cenj. odjemalce že sedaj opozarjamo. — Mestna plinarna.

— Dobra letina v Romuniji. Žitna žetev je končana. Pšenice in rži bo mnogo več, kakor se je mislilo in mnogo bo znaten izvoz. Ječmena in ovsa bo tudi več in pridelek turšice bo zelo dober.

— Policijske ovadbe. Tekom včeraj. šnjega dne so prispele sledeče ovadbe: poskušani samomor 1, telesna poškodba 3, poškodba tuje lastnine 2, ogroženje telesne varnosti 1, kaljenje nočnega mira 5, cest. polle. red 14, pasji kontumak 2, godba brez dovoljenja 1, pretep otroka 1, trpljenje živali 1, zglaševalni predpisi 1.

— Vlom. V prostoro »Comercijalne za. varovalne družbe« na Sv. Petra cesti je bilo v noči od sobote na nedeljo vlomljeno. Vlomilec je odnesel ročno blagajno z 2700 dinarji. Policija je aretirala nekega J., ki je osumljen vloma.

— Vojvodinske občine za invalide. Ob. čine v Vojvodini so prilele zadnji čas de. liti zemljo svojim invalidom. Dosele je bilo razdeljeno okoli 3000 jutov občinske zemlje za obdelovanje invalidom.

— Najcenejše in najnovejše obleke se dobe s a m o Selenburgova ulica št. 3 pri Grčar & Mejač.

Iz Celja.

—c Družabni večer »Orjuna«. V soboto dne 9. t. m. je priredila »Orjuna« za svoje članstvo v veliki dvorani celjskega Narodnega doma družabni večer. Udeležba je bila precejšnja, vendar bi lahko bila boljša. Večer je prijetno potekel. Na sporedu so bile klavirske točke, deklaracije ter dve lepiji živi sliki, katere je priredil g. Benčan. Večkratno prirejanje takih družabnih večerov bi bilo potrebno in koristno, ker se na takih večerih natančneje spoznavamo med seboj.

—c Veliki potovalni cirkus »Cosmy« pride v Celje, kjer bo v četrtek 14. t. m. zvečer podal na Glaziji prvo predstavo. V Celju namerava ostati štiri dni, nakar odpotuje v Ljubljano. Cirkus »Cosmy« je cirkuski podjetje prve vrste in vodi seboj razne eksotične živali, kakor leve, pantere, tigre itd.

—c Najdeno truplo. Med Rimskimi Toplicami in Zidanim mostom so te dni potegnili iz Savine truplo 83letnega Jeretina, kateri je, kakor smo poročali, v Celju v samomorilnem namenu skočil v močno naraslo Savino.

Podrobnosti strahovite elementarne neizgodne.

— Iz Sore nam pišejo: Kdor ni sam videl, si ne more misliti, k-k-ka katastrofa je zadela naš kraj. Potok Ločnica je sicer majhna, pohlevna vodica, ki teče v ozki strugi po dolini ter se pod našo vasio izliva v Soro. Ali v noči od petka na soboto je ob strašnem neurju narasla tako, da so se valovi valili po vsej dolini ter ruvali drevesa, podirali poslopja, odnašali domače živali in in celo ljudi. Danes je voda upadla, a ne teče več po svoji strugi, temveč v več potokih po vsej dolini. Ceste ni več, le tu pa tam se vidi, kje je šla. Po travnikih in njivah je vse polno navalene kamenja, blata in drevja. Najbolj je prizadela vas Ločnica. Voda je odnesla eno hišo in več gospodarskih poslopij. Rusu Alekseju je hudournik ugrabil ženo in otroka. Ubogi mož je danes brez ljubljene družice in brez strehe. Ženo in otroka so našli pozneje ljudje in zdaj ležita oba na mrtvaškem odu. A tudi vasi Sora je močno trpela. Voda je pridvela s tako silo, da je vlomila vrata in zalila meter visoko vse prostore, tako da so ubogi ljudje komaj otieli živino iz hlevov in samim sebi golo življenje. Ko je voda upadla, je zapustila za sabo debele plasti ilovice in l'ata, da gospodinjje še kuhati niso mogle, dokler si niso napravile poti do ognjišča. Danes (v nedeljo) je vse polno ljudi iz bližnj in daljne okolice. Zlasti mnogo je bilo ljubljancanov, pa tudi Gorenjcev celo iz zgornje savske doline. Avtomobilov in biciklistov je v naši vasi nebroj. Po dolini pa je moralo vse peš napre, ker ni več ceste v Ločnico in Knapuže. Danes hodi komisija po hišah in cení škodo, ki jim jo je napravilo strašno neurje. Voda je pač vse hujsa od ognja, ker ne privrači ljudi samo ob streho, temveč tudi ob polja, vrtove in travnike, z eno besedo, ob vse! O strašni katastrofi, ki je zadela pretekli teden naš kraj, bodo govorili vsekako še pozni rodovi!

— Iz Polhovnega gradca nam poročajo: V petek smo imeli sicer lep dan, a strašno noč. Okoli devete ure zvečer je nastala nevihta, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje. To vam je lilo, da nikoli tega. Voda je narasčala od trenutka do trenutka. Vihar je lomil drevje, podiral kozolce in trgati strehe. Kmalu je vdrla voda v gospodarska poslopja in hiše. Ruvala je drevje s koreninami vred in razburkano valovje je butalo v zidovje in ga odnašalo. Največjo gmotno škodo trpi Božnar, kateremu je voda odnesla dve žagi in pa lesa za sto in sto tisoč dinarjev. S kakšno silo je pridvelo valovje na njegovo dvorišče, se vidi tudi iz tega, da je odneslo tam stoječi, s hodi obložen voz. Vrlega gospodarja, ki si je v teku let z neumorno pridnostjo in varčnostjo pridobil znatno imetje, vse pomiluje. Uničeno je njegovo električno podjetje, iz katerega je imelo več hiš električno razsvetljavo. Za Božnarjem je najhuše prizadet Rihar, kateremu je voda odnesla strojarnico. Po polju in travnikih je škoda silno velika. Da so ceste in pota jako razdrte, je umevno samoobsebi. Valovje je odneslo tudi brzojavne droge in je brzojavna zveza z ostalim svetom pretrgana.

Strahovita nevihta, ki je divjala v petek ponoči, o čemur smo poročali, je prizadela kraje Polhov gradec, Ločnico in Puštal. Neurje je bilo tako, kot ga že ne pomnijo najstarejši ljudje. Nad Polhovim gradcem se je utrgal oblak in gorski potoki, narasli v hudournike, so poplavlili vso dolino, polja in gozdove. Strahovito škodo so trpeli vasi Suica, Gabrie, Hraštenica, Belica, Dol, Dolenja vas, Srednja vas, Pristava in zlasti Polhov gradec. Voda je s hribov privlekla ogromne plasti razne navlake, peska, gramoza, izruvala debela itd. Vsa ta masa je ponekod metir visoko pokrila polja, vrtove in ceste. Promet je še danes v nekaterih krajih nemogoč. Prekinjene so tudi telefonske zveze, ker je voda zrušila brzojavne drogo-

ve in druge komunikacijske naprave. Poleg tega, da je pri strahoviti poplavi poginilo več sto glav živine in je bilo razrušenih ter odnešenih več poslopij, je katastrofa zahtevala tudi več človeških žrtv. V Gradaščici je utonila mladoletna deklica Ana Sifer. Istotako so videli v Gradaščici plavati truplo nekega možkega.

Škoda, ki jo je povzročila poplava, je neprecenljiva. Elektrarna in vodovod v Polhovem gradu sta uničena in voda je odnesla tudi jez. Polhograška dolina nudi danes strahovito sliko opustošenja. Promet je še danes nemogoč, ker je voda odnesla vse mostove in brvi preko Gradaščice. V vasi Suica je skoraj zasula hišo posestnika Laznika. Na Pristavi je odneslo žago posestnika Pavleta. Hiše na Dobrovi in v Kozarjah, ki leže ob Gradaščici, so močno trpele. Dakele naokoli so bila poplavljenata tudi polja. Elektrarna na Dobrovi je morala ustaviti obratovanje. Tudi na Višu je Gradaščica poplavlila svet daleč naokoli in vse pokopalšče je bilo včeraj od blata in ilovice tako, da je bil dohod nanj nemogoč.

KRALJ ALEKSANDER NA MESTU KATASTROFE.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander, ki je bil že takoj v soboto zjutraj obveščen o elementarni neizgodi, ki je zadela Gorenjsko, se je odpeljal ob 13. z avtomobilom v Medvode in si nato ogledal kraje, prizadete od neizgode. Kralj se je razgovarjal s kmeti, jih tolažil in jim obljubil svojo pomoč.

V Puštalu je poleg žage posestnika Hribernika odnesla voda tudi žago posestnika Lovra Kržišnika. Žal je tudi tu katastrofa zahtevala svojo žrtv. Posestnika Polkarla, ki se je baš vrnil s konjem in vozom do svoje žage, je pograbil divji vrtinec in odneslo ga je s konjima in vozom vred. Njegovo truplo so včeraj našli, dočim hlapca še pogrešajo.

Izured sodišča.

— Obsojen avtomobilist. Na cesti z Bleda v Bohinj je naletel avtomobilist Ru. kavina iz Zagreba na nekega kolearja ka. terega je spremljal njegov pes. Ker je vozil avtomobil sline hitro je zadel, bilo je ravno na ovinku v psa. Pred sodiščem se je zagovarjal mož, da je vozil s hitrostjo 80—85 km na uro, toda neki železnikar je izjavil, da je vozil hitreje kot vsak brzovlak. slučajno navzdol orončnik, pa je izjavil, da tako hitre in neoprezne vožnje še ni videl. Ko je orončnik pozval avtomobilista, da naj vozi počasneje in bolj previdno in ga hotel ustaviti, je ta še bolj pogнал svoj voz. Obsojen je bil mo na 1000 Din globo in bo moral plačati vse stroške in pa 300 Din za psa. Prijavil je vzklil, pri katerem je hotel moč dokazati, da je bil to »običajni kučni pes«, česar pa ni mogel dokazati in je tudi vzklilni senat potrdil prvo obsodbo.

— § 104. Stražnik A. Lavrenčič je opozoril kolearja, ki je vozil mestoma tik ob hodniku in celo po hodniku in to tako nerodno, da je le srečen slučaj, da se ni pripetila kaka nesreča. Mož pa se je razsrdil in je stražnika ozmerjal ter mu zagrozil, da ga bo še dobil v roke, kakor jih je že več. Ko ga je stražnik odvedel na stražnico, ga je mož tudi tam ozmerjal z ne baš prijaznimi besedami. Obsojen je bil za to neprevidezno na 3 dni zapore.

Ženski zbornik.

—Z Zborovanje žena iz angleške države. V Wembley na državni razstavi se je vršilo poleg mnogih drugih tudi zborovanje žena iz cele angleške države. Govorile so odlične žene iz Južne Afrike, Avstralije, Kanade, Indije, Novozelandske in Novofundlandske o razvoju in delu dotičnih pokrajin kakor tudi o odnosih do angleške materinske dežele. Sestanek je priredila ženska sekcija angleške državne razstave, katere predsednica je kraljica in podpredsednica Yorka vojvodinja. Sestanek se ni omejeval morda na določen razred, marveč je bil splošnega značaja. Govornice so bile žene, ki razpolagajo z ravnovrstnim širokim znanjem in so mnogo potovale. Zastopnice Indije so kazale, da se celo tam, kjer je življenje posvečeno največ notranjemu premočrivanju in sanjavanju životarenju, žene dvigajo k spoznanju, da mora njihov interes od središča družine, ki je sicer vsaki ženi naravno najbolj pri srcu, širiti ven v življenje in da mora delo in vpliv žene služiti blagostanju harmoničnega človečarstva. Sledile so razne prireditve.

—Z Mednarodni kongres visokošolk. V Kristijaniji se je vršil od 29. julija do 1. avgusta tretji kongres mednarodnega združenja visokošolk. Udrženje so visokošolke evropskih in izvenevropskih držav. Članice je 30.000, v Kristijaniji je bilo delegatk 300. Profesorica Spurgeon z londonske univerze, predsednica mednarodnega združenja, je v svojem govoru obrazložila cilje organizacije: Dobiti stike med različnimi narodi in zlasti pospeševati medsebojno sporazumevanje in simpatije. Sredstva za to so nastopna: ustanavljanje mednarodnih štipendij visokošolkam, da se omogoči osebni kontakt med priпадnicami raznih narodov. Izdelan je v to vrsto velikopotezni načrt za fond 1 milijon dolarjev. Druga važna naloga je: razširjevanje sodelovanja žensk, ki verujejo v mednarodno prijateljstvo in si žele skupnega delovanja na politične oblasti, trgovino in industrijo. Predčtane so bile razne pozdravne brzojavke in pisma s vseh strani sveta. Sledle zanimiva predavanja o poziciji ene v kupčijem svetu in v politiki.

— Zakaj imajo v sovjetski Rusiji rublje? Sovjetska vlada je nakazala za ce. nejšo izdajo Leninovih del 1.800.000 zlatih rubljev. A sedaj je sovj. del. sklenil, nakazati zavodu K. Marxa in F. Engelsa dnev. no podporo v znesku 50.000 zlatih rubljev ter 100.000 rubljev za izdajo Marxovih in Engelsovih del. Jako značilno je, da se z državnim denarjem tako razširja ravno ee. daj, ko preti sovjetski Rusiji katastrofa glada.

Socijalni vestnik.

HISNE ŠTEVILKE.

Neznatemu temu, toda jaz mu pripisujem, ne da bi ga hotel s tem poveličati, vendarle nekaj važnosti.

Znano je in vsakega dokazovanja ne potrebuje, da so hišne številke pripomoček ali celo predpogoj za redno poslovanje občine, sodišče, davčnih oblasti, evidence katastrskih poštinskih uradov, matricinskih uradov, upravnih oblasti v splošnem itd. Zato je zakon o ljudskem štetju z dne 29. marca 1869, drž. zak. št. 67 posvetil numeriranju hiš posebno kratko a jedrnatu poglavje A. Potem zakonu je spadalo numeriranje novih hiš v pristojnost občinskega staveštinstva proti enostavni prijavi izvršnega delstva politični okrajni oblasti. Za spremembo števil na posameznih hišah ali za prenumeriranje celih krajev, vasi, mestnih okrajev, ulic itd. in če to samo iz posebnih razlogov, je predpisoval zakon še posebno dovolilo polit. oblasti. Za vse slučaje numeriranja hiš je pa zakon zahteval še dogovor z davčno in zemljišnjišno oblastjo. Če pomislimo kolikšne važnosti so hišne številke za redno poslovanje in evidence davčnih oblasti ter davčnih in zemljišnjišnih uradov, moramo priznati, da je bila zahteva zakona o sporazumem sodelovanju občine z omenjenimi uradi vsakokrat umestna in koristna. Predaleč bi zašel če bi hotel naštevati vse neprijetne posledice neupoštevanja, površnega in nesistematizirane numeriranja hiš.

Namen, razlog in povod temu sestavku je povsem drug.

Neko naše drugostančno politično oblastvo stoji na stališču, da je omenjeni avstrijski zakon razveljavljen z določbo čl. 10 zakona o popisu prebivalstva in domačih živali, Uradni list 201/22, ki pravi, da so prestale veljati vse odredbe avstrijskih zakonov in uredb o popisu prebivalstva, razen odredb o vrsti in višini kazni ter načinu njih ugotavljanja. Kot nadomestilo za s tem zakonom razveljavljeno poglavje A zakona št. 67 ex 1869 smatra to oblastvo določbo zadnjega odstavka čl. 8. »Pravil in navodil za popisovanje prebivalstva in domačih živali, ki jih je izdal minister za socialno politiko na podlagi čl. 8 zakona o popisu prebivalstva, Ur. list 201/22. Ta določba se glasi dobesedno:

»Ob priliki sestave spiska parcel se bodo občinski popisni odbori večjih mest prepričali, če so vse ulice dobile svoja imena in hišne številke, ker sicer bo treba z ozirom na popisovanje dati ulicam začasna imena ali kakoršnokoli znamenja oziroma hiše numerirati. Pri tem delu bo ob enem odbor popravil red hišnih števil, če bi utegnili biti pomešani. O vsakem takem delu mora biti takoj obveščeno tudi prebivalstvo dotičnih ulic oziroma hiš.

Jasno je, da je slednjič citirani zakon razveljavil določbo omenjenega avstrijskega zakona o popisu prebivalstva, ne strinjam se pa z naziranjem, da so z novim zakonom razveljavljene tudi določbe avstrijskega zakona, kolikor se ta tičejo numeriranja hiš.

Zakon, Ur. list 201/22 je mogel razveljaviti vse prejšnje zakone o popisu prebivalstva, ni pa niti mogel niti hotel razveljaviti odredb prejšnjih zakonov, v kolikor ti uravnavajo načina numeriranja hiš, kajti numeriranje hiš je sicer pripomoček za natančnejšo izvedbo popisa prebivalstva, ni pa bistveni del tega opisa. Popis prebivalstva bi se mogel izvršiti tudi brez numeriranja hiš, kar omeni, da je numeriranje hiš sicer najprimernejši pripomoček za popis, ni pa predpogoj. Drugače je pa stvar numeracije same brez oziroma na popis prebivalstva. Numeracija je, kakor je razvidno že iz uvodnih ripomb, ne samo pripomoček ampak celo pogoj za redno poslovanje davčnih oblasti, evidence katastrskih, sodnih in drugih uradov.

Zakonodajalec gotovo ni imel namena razveljaviti prejšnje določbe o numeriranju hiš. To tem manj, ker ni dal nikakega nadomestila za tozadevne prejšnje zakonske predpise. Določba zadnjega odstavka čl. 8. »Pravil in navodil za popisovanje prebivalstva in domačih živali, ki jih je izdal minister za socialno politiko na podlagi čl. 8 cit. zakona, nikakor ni mogoče smatrati za nadomestilo za prejšnje predpise zakona št. 67 ex 1869 o numeriranju hiš. Ta pravilnik govori le o začasnih ukrepih v svrhu natančnejše izvedbe popisa prebivalstva. Velja pa po intencijah zakonodajalca samo za »večja mesta«. Niti drugi stavek, ki dovoljuje in ukazuje podpisnemu odboru, da eventualno popravi red hišnih števil, ne spreminja ničesar na delstvu, da je za numeriranje hiš še vedno v veljavi poglavje A cit. zakona ex 1869. Stavek pomeni pač, da ima popisni odbor izdati začasne odredbe glede numeriranja hiš naj jih občinsko staveštinstvo usvoji in v smislu zakona nadalje postopa.

Tudi dejstvo, da zahteva zadnji stavek edinole obvestitev prebivalstva hiš oziroma ulic in da se ne oziroma na oblast, ki so na numeriranju hiš še vedno zainteresirane kakor prebivalstvo samo, dokazuje, da zakonodajalec ni imel namena povzročiti vrzeli v prejšnjih o numeriranju hiš.

Med tem ko se določbe zadnjega odstavka čl. 8 cit. pravil nanašajo edinole na morebitno potrebo numeriranja hiš ob priliki popisa prebivalstva, obravnava zakon št. 67 ex 1867 to numeriranje v posebnem poglavju ne samo kot pripomoček za popisovanje prebivalstva, ki se izvrši istočasno s popisovanjem vsakih 10 let, ampak predvsem kot posebno upravno funkcijo, ki se tiče numeriranja hiš tudi pred in po popisovanju prebivalstva. Edina neprimerenost slednjega cit. zakona obstoji v tem, da tudi on obravnava numeriranje hiš pod posebnim poglavjem z naslovom »Priprave za štetje«, kar je vsakokrat smatrati ne bistenim.

Ne oziroma se na navedene razloge, ki govorijo za to, da zakonodajalec ni niti mogel niti hotel razveljaviti določb citirane avstrijskega zakona, kolikor se iste tičejo numeriranja hiš, je veljavnost »Pravil in navodil za popisovanje prebivalstva in domačih živali« zelo dvomljiva, oziroma

naravnost povedano, ta pravila se ne morejo smatrati več za veljavna.

Pravila je izdal minister za socialno politiko na podlagi prvotnega, sedaj razveljavljenega, zakona, Ur. list 385/20. Ker je posnejši zakon o popisovanju, Ur. list 201/22 razveljavil prvotni zakon 385/20, so z dnem, ko je stopil v veljavo posnejši zakon, razveljavljeni tudi predpisi pravilnika, ki so bili izdani na podlagi pooblaštila razveljavljenega zakona. Izpodbijana pravila niso izšla v Uradnem listu; ali so

izšla v Službenih novinah, šaltbog niso mogli ugotoviti. Ker izvod teh pravil, ki mi je pri roki, ni opremljen niti s aktovno številko ministrstva socialne politike niti s datumom izstavitve, ostane vprašanje njegove pravilne razglasitve odprto, tudi če bi bil sicer izdan na podlagi zakonskega pooblastila.

Za numeriranje hiš so torej še vedno merodajni predpisi poglavja A zakona z dne 29. marca 1869, drž. zak. št. 67.

M. Z.

Gospodarstvo.

Položaj železne industrije v Sloveniji.

(iz industrijskih krogov.)

Vsa leta od konca svetovne vojske se nahaja železna industrija v Sloveniji v težavnem položaju. Vseeno, kar je obdana od mogočne konkurence, katere produktivna zmoglost je daleč presega. Nadmočna tuja konkurenca ima doma svoj strogo zavarovani notranji trg. Visoke obrambne carine, ki presegajo za dobro polovico carino v Jugoslaviji, zagotavljajo tej stari železni industriji v Nemčiji, Avstriji, Čehoslovadi, Franciji skoro nekakšno prodačo v lastni državi ter ji omogočajo, da, varna doma, forsira z vso močjo eksportne kupčije v inozemstvo po cenah, katere so pod produktivnim stroški in predstavljajo očiten dumping. Železna industrija v naših sosednjih državah je po svoji uredbi in po svojih napravah neprimerljivo močnejša nego železna industrija v Jugoslaviji. Vrhutega ima za svoj domači trg varno zaščito po carini, ki sedaj vsa leta, pa se ji obeta v Avstriji še dokažljive povisane. Ta tuja železna industrija, ki je vedno delala eksportne kupčije, jih vzdržuje tudi v povojni dobi, da tako izrazi svoje velike naprave in zmanjša povprečne stroške. Najboljše torišče, odprti trg, ki po svojih neznatnih carinah naravnost vabi tuje izdelke v deželo, predstavlja za inozemsko, osebno češko in avstrijsko železno industrijo naša država. Inozemska železna industrija ima v našo državo naravnost na stežaj odprta vrata. Postoječa carina je v Jugoslaviji taka, da za nadmočno tujo konkurenco jedva prihaja v poštev. Domača industrija je s svojimi produkti, katere po prilikah, kakor v sedanjih časih obstoje, mora proizvajati dražje nego inozemski železni veliki, izročena neizprosni borbi vnanje konkurence. Boj gre gospodarsko na življenje in smrt. Položaj naše industrije postaja vedno težavnejši. Obratne prilike so pri nas slabe, konjunktura je takorekoč ubita, ker se kupuje ob nedostajanju denarja in dragine obresti le najpotrebnejše za konsum in za komercialne potrebe. Stagnacija trpi že cele mesece. Velike založbe so nakopičene v naših skladiščih in žro kapital, ker so obresti za izposojen denar uničevalne. Kar se prodaja, gre za slabo ceno, ki pomenja dejansko izgubo. Železni trg je, kakor pravilno poročajo naši listi, med njimi »Slovenec« včeraj, internacionalno slab že dolgo časa. Ob takih prilikah je jasno, da tuja konkurenca strašno pritiska na naš domači trg ter meče svoje blago za vsako ceno na trg. Njen pritisk na našo domačo produkcijo je tem opasnejši, ker ima napram železni industriji v Sloveniji dragoceno ugodnejšo pozicijo zategadel, ker so ji na razpolago vodne ceste z neprimeroma nižjimi vozninami.

Naša država ima evidenten interes na tem, da more obstojati lastna domača železna industrija v njenih mejah. Govori za to neodvisnost od inozemstva v važnem blagu, oziroma na plačilno-bilanco, dohodki države in občin iz davkov te industrije, veliko število uradnikov in delavstva, ki ima kruh in zaslužek od tega industrijskega dela prav v takih dolinah, kjer bi sicer glad pretil in gnil prebivalstvo iz dežele. Navzlic vsemu trudu in prizadevanju industrije in njenih zastopstev doslej ni bilo mogoče izvoziti za domače železno delo prepotrebne carinske obrambe. Od časa do časa je prihajala varljiva tolažba, da se ustreže potrebi težko prizadete industrije. Vsi obeti so navzlic nujnim svarilom industrije ostali obeti. Položaj se je med tem vedno in takorekoč dnevno slabšal. Inozemski pritisk je postajal vedno neznosnejši. Trg je od meseca do meseca pešal in je stavbena delavnost letos do čela zamrla. Razmere so postale za veliko našo železno industrijo naravnost nevzdržne.

V takih obupnih prilikah železnega trga je mnogo železnih industrij v naši državi že pred več časom ali močno utegnili ali pa kakor Zenica, ki je drugo največje podjetje v državi, celo ustavilo svoj obrat. Tudi pri nas v Sloveniji je že prejšnje mesece prišlo do utesnitve obratov po nekaterih obratih, tako v Celju in na Ravneh. Zanašajoč se na skorajšnjo odpravo po večji, vitalno potrebni carini je vstrajala v neenakom gospodarsko razjedajočem boju samo še Jeseniška in Javorniška tovar-

na ter obratovala dalje, dasi ni bilo prodaje in so se zaigale množile preko pametne mere. Že pred meseci se je razpravljal vprašanje utesnitve ali celo ukinitve dela. Oziroma delavstvo in večna zatrdila, da pride do potrebnih carin, so prouzročila, da se je proti ekonomski rezoni obratovalo dalje. Položaj pa se je zadnje tedne tako poslabšal, da je gospodarski diktat za podjetje, utesnjen obratovanja. Ta utesnjenost se bo izvečala počasi in le s najpotrebnejši izmeri. To se je moralo zgoditi, ker drugega izhoda ni. Podjetje je vsa leta po vojski vzdrževalo obrat in ni odpuščalo uslužbencev. Sedaj pa je položaj tak, da brez omejitve ne gre dalje.

Odločini za utesnitev dela in za najpotrebnejše odprave, ki so daleko manjše nego se je čitalo v listih, so seveda zgolj gospodarski oziroma v politika ne igra nikake vloge pri tem edino obratno-gospodarskem ukrepu, za katerega se je vodstvo po resnem in dolgem preudarku samo v največji sili moralo odločiti.

—g Hmeljarjem. Hmeljarsko društvo za Slovenijo javlja svojim udom, da je ministrstvo saobračaja dovolilo hmeljskim obiralcem polovično voznino na progah bivše južne železnice, potem na progah Grobelno - Rogatec in Celje-Dravograd. Tozadevne legitimacije dobijo društveniki brezplačno pri vodstvu v Zalcu.

—g Kongres transportnih delavcev se je otvoril v Hamburgu. Navzoči so zastopniki vseh evropskih držav, izvzemši Rusijo, nadalje iz Argentine, Kanade, Avstralije in Zedinjenih držav. Na dnevnem redu je predvsem vprašanje washingtonskega dogovora glede osemurnega delavnika.

—g Občinska posojilnica v Šibeniku. Trgovsko ministrstvo je odobrilo pravilnik za osnove občinske hranilnice v Šibeniku. Svoje prostore bo imela na Wilsonovem trgu pri stolni cerkvi.

—g Svetovni pridelek svil. Lansk leto se je pridelalo svil: v Franciji 25.000 kg, v Italiji 4.900.000, na Japonskem 16.800.000, v Srednji Aziji 800.000, na Kitajskem 4.650.000 itd. Lanski pridelek se je zmanjšal v primeru z predlanskim za 1.360.000 kg.

—g Banatski privredniki bodo zborovali sredi avgusta v Velikem Bečkereku, da pripravijo material za kongres, ki se bo pešal zelo obsežno s kmetijskimi in pridobitnimi vprašanji, med katerimi je vrlo važno tudi vprašanje o ureditvi našega tovarnega prometa.

—g Nova tvornica. V trgovski register je vpisana Tvornica emajliranih peči »Luce«, družba z o. z. v Domžalah. Izbrisana je tvrdka »Guttendorfer Steingutfabrik« in vpisana »Tvornica za kamenino v Gotovljah pri Zalcu.

—g Brezposelnost. Prve štiri letošnje mesece je bilo nezaposlenih v Italiji 234.000 vsak mesec. Lani je znašala mesečna nezaposelnost okoli 247.000. Na Angleškem je bilo dne 21. julija 11 nezaposlenih 1.041.800, za 15.007 več nego prejšnji teden.

—g Plakativanje na IV. ljubljanskem velesejmu od 15. do 25. avgusta 1924. Ker se obračajo posamni razstavljalci radi plakativanja in druge reklame na urad »Ljub. velesejma«, obveščamo tem potom vse zainteresirane, da je vsa tozadevna naročila na slavljarja na Aloma Company, anončna in reklamna družba z o. z. v Ljubljani. Kongresni trg 8. Telefon 174, ki je edina upravičena vršiti ta posel za »Ljubljanski velesejme«.

—g »Gospodarski Vestnik«. Izšla je oima številka »Gospodarskega Vestnika«, ki je glasilo Slovenskega kmetijskega društva in Slovenske čebelarke družbe v Gorici ter Tržaške kmetijske družbe in Zadr. zveze v Trstu. Vsebinska osma številka je zelo bogata in prica o marljivem skrbstvu Jugoslovenov v Juljski Krajini za povzdigo gospodarstva v deželi. Članki razpravljajo o kupčiji s krompirjem, o razvoju sviloprejk, o zadržištvu, živinoreji, mlekarstvu, vinogradništvu, sadjarstvu, o splošnem kmetijstvu, o davkih, o vojni odškodnini itd. List je vreden, da se nahaja v hiši vsakega slovenskega gospodarja v Juljski Krajini.

—g Prodaja raznih odpadkov. Uprava 4. zavoda za izradu voine odece v Zagrebu bo prodala dne 22. avgusta t. l. razne odpadke (od blaga, usnja, kovin itd.). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Prodaja lesenih sodov. Ravnatelstvo državnih železnic v Zagrebu bo prodalo dne 13. septembra t. l. 1000 lesenih sodov od raznega mineralnega lesa. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

Umetno zlato.

Človek si v svoji borbi za obstanek že od pametnega prizadeva, da reši dva glavna problema: podaljšati življenje in doseči da bi bil vedno zdrav, močan in čim ter osigurati materialne dobrine za čim lažji obstanek. V tem je smisel alkimističnih poskusov, ki gredo za tem, da izumi človeško življenjski eliksir — sredstvo za dolgotrajno mladost — in da najde filozofski kamen — sredstvo, s katerim se spreminja jo navadne kovine v zlato in srebro. Zgodovina kemije nas uči, da je mnogo staro in srednjeveški kemikov posvetilo vse svoje življenje iskanju življenjskega eliksirja in filozofskega kamna. To svojo smelo fantazijo so plačali pogosto z življenjem. Spočetka so učenjaki na podlagi pozitivne znanosti zagovarjali nedeljivost in nespremenljivost atomov. Atomi so bili glasom te teorije večni in nespremenljivi sestavni delci snovi in njihove nedotakljive individualnosti ni bilo mogoče spreminiti z nobenimi poskusi. Tako je nastalo prepričanje, da so alkimistične ideje znanstveno neuporabne in da ne morejo dati nobenih pozitivnih rezultatov.

Toda dogmatizem je v znanosti opazen. On ovira napredek in omejuje možno, st. Svet pa je poln neznanih skrivnosti in nepričakovanih presenečenj. Mnogo teoretičnih naziranj, med njimi tudi klasifikacijska tablica elementov, je šlo za tem, da ugotovi sorodstvo med elementi — torej nekak skupni izvor, toda malo je bilo kemikov in fizikov, ki bi si upali odkrito povedati tako naziranje, ker so jih cenzure znanstvene dogme vedno proglašale za lahkomišne fantastične. Sveta veda je trpela samo svoje ortodoksne principe. A prišli so novi, nepričakovani, revolucionarni fakti, ki so razstrkali okamenelo znanstvo, no misel in odprli človeškemu umu vrata v razmah in polet za novimi uspehi. Eden teh velikih faktov je bilo odkritje radija in radioaktivnih elementov, ki je pokopalo fanatično vero v nespremenljivost in nedeljivost atomov, torej tudi elementov. Izločen radij se je spremenil sam od sebe v helij — drug element. To je imelo za posledico, da so učenjaki spremenili svoje naziranje glede bistva atoma: mesto njegovega prejšnjega modela, kjer je veljal za samoniklo, kompaktno maso, je nastal Rutherfordov in Borov model, v katerem je atom komplicirana sestavina — podobna je solnčnemu sistemu. V tem solnčnem sistemu, v radiju, se izločijo planeti samo, voljno, ta atom se razbija in spremeni v drugo obliko solnčnega sistema — z manjšim številom planetov okrog centralnega solca. Dandanašnji imamo globlje, preizkušeno in utemeljeno pojmovanje o sestavi atomov.

To je rodilo idejo, da bi poskusili, dali se mora človek vmešavati v ta mikroskopski svet in po svoji volji spreminjati njegovo obliko, torej da na umeten način pretvori en element v drugi. Ta proces bi bil silničen onemogočeno, ki samovoljno opravlja to skrivnostno delo.

Mnogi učenjaki so preizkušali svoj eksperimentalni genij na tem polju. In dolgo je bil atom trdnjav, ki je človeški um ni mogel zavzeti. Toda vera v možnost take spremembe je bila globoko vkoreninjena v glavah smelih fizikov in kemikov, ki so neprestano eksperimentirali v tem senzacionalnem in privlačnem problemu. In šele pred nekaj leti se je prvič posrečilo genialnemu fiziku E. Rutherfordu rešiti ta zagonečni problem. S posebnimi bombardiranjem povodom takozvanih alfažarkov, ki padajo z ogromno brzino in torej tudi z veliko silo, je ta učenjak razbil atome azota, žvepla, bora, natrija in aluminija in odtrgal od njih vodik. Ta vodik, ki ga je dobil Rutherford iz omenjenih elementov, je bil v tako neizmerno majhnih količinah, da ga kemičnim ali spektroskopičnim potom ni bilo mogoče ugotoviti. Dognati so ga mogli samo s posebno metodo, ki jo je izumil Rutherford. Praktičnega rezultata njegovega izuma ni imel, pač pa je bil teoretični pomen ogromen.

Letos pa je presenetila ves znanstveni svet vest, da se je posrečilo nemškemu profesorju dr. A. Mitte in njegovemu asistetu učenjaki sanje alkimikov: razdeliti atom živega srebra in spremeniti v zlato. Metoda nemškega učenjaka se razlikuje od Rutherfordove. Mesto da razbije atom živega srebra z alfažarkom, stori to s posebnimi Röntgenovimi žarki, ki jih pozna znanost vesled velikega prediranja po imenom »strle«. V živozrebrni žarnici je Mitte na ta način našel v živem srebru zlato, ki ga je bil že dogajal kemikom potom, kar pomeni, da njegova količina ni tako neizmerno majhna, kakor ona vodika pri Rutherfordovih poskusih. Opetovani eksperimenti so dali enake rezultate. Mitte smatra, da je ta problem zdaj definitivno rešen! Slušajo se sicer glasovi proti trditvi nemškega foto-kemika, toda zdi se, da ima on vendarle prav.

Na ta umeten način pridobljeno zlato je seveda več tisočkrat dražje; kakor naravno. Praktičnega pomena torej ta izum nima. Toda človeški um je dobil s tem uspehom nove peroti za polet v bodočnost, ki obeta še marsikaj senzacionalnega. Če se človeštvo nekega dne posreči izrabiti ta ali oni nedostopni ali skriti vir naravnih sil, n. p. elektriko v oblakih, bo spreminjanje atomov nekaj vsakdanjega. V tem slučaju izgubi zlato svoj pomen, ki ga ima zdaj kot vladar in hudobni duh sveta. Zemlja bi postala raj človeštva, ki bi se osvobodilo peklenškega mamona.

• Hrošč iz Kolorada. Tekom vojne so zanesli na Francosko iz Kolorada hrošča, ki se je razširil po vseh francoskih pokrajih v ogromni meri. Kjer nastopa v velikih množinah, uniči vse krompir. Sedaj se boje, da pride tudi v rensko pokrajino in nemške oblasti so izdale proti razširjanju koloradskega hrošča obsežne odredbe.

LEV TOLSTOJ PRVIČ PROKLET.

Nedavno smo čitali, da so ruski sovjeti prepovedali čitanje in razširjanje skoro vseh del duhovitega filozofa in pisatelja. Ta usoda je zadela Tolstega že drugič. Prvič se je to zgodilo že davno pred revolucijo, ko je se izhajal ruski bogoslovski list »Cerkov«. Ta list je izrekel na Tolstima prokletstvo, ki nas po vsebini in obliki spominja na izobčenje Bama Spinoze iz Amsterdama. Naj navedemo par stavkov iz tega prokletstva: »Ti prokleti ruski Juda, vreden najhujšega zaničevanja, ti ki si v svoji duši poteptal vse, kar je svetega čistega in plemenitega, ti ki si se kakor izpuhjen samomorilec obesil na suho vejo svojega blaznega uma, ti ki si gnul v svojih možganih in mozgu svojih kosti, ti ki okužuješ s svojim zoprnim smradom elito našega družabnega reda — proklet bodi, nizkotni lažnjivec, proklet bodi, ki si s truplom svojega razjedovalnega talenta pognal v večno smrt neskončno množico slabih in nesrečnih sodržavljancev.«

Dekret je podpisal sarkastični škof. Tako zgovornega in jezičnega, kar se tiče proklinjanja, vsakokrat opravičuje dejstvo, da je ruski cerkvi proklinjanje skoro že lezen inventar. Še pred revolucijo so svetniki vsako leto na veliki petek čitali ob oltarju imena prokletih in izobčenih. Med prokletimi prejšnjih časov so najznameniti, tejši Mazeppa, Pugačev in Napoleon.

Sedaj je ruska cerkev sama proklela in izobčena Duh Leva Tolstega pa še živi in bo živel tudi preko indeksa boljšeikov.

VOLTAIRE O KNEZIH.

Voltaire, ki je bil nekaj časa intimen prijatelj Friderika Pruskega, najbolj absolutnega vladarja 18. stoletja, o knezih ni imel kaj ugodne sodbe. Ker je pač bolje poznal domače razmere od inozemskih, je umiljivo, da se je največ bavil z osebam, ki v razmeram na dvoru svoje domovine, zlasti s korupcijo, ki je izvirala iz Versailles, okužila vso Francijo in morala nujno dovesti do poloma tega sistema. Kakšno naziranje je imel Voltaire o knezih in kraljih v obče, nam svedočijo nekateri značilni stavki iz njegovih del in pisem. Nekateri med njimi so: »Ne zahteva se od kralja, da važne stvari pove, nego da jih izvede.« — »Zgodovina najvišjih knezov je čisto opisovanje človeških napak.« — »Ako naj bo zgodovina koristna mora po mojem mnenju opozarjati na dobro in slabo, kar so storili kralji človeštva.« — »Knez in po-danik imata pogosto prav različne interese.« — »Stara navada kparjev je, da postavijo v podnožje kraljevih spomenikov sužnje. Bilo bi bolje, ako bi postavili svoje bodne in srečne državljanke.« — »Tudi med knezi je svojat, prav tako kakor med ostalimi ljudmi.« — »Tirana imenujemo vladarja, ki ne pozna drugega zakona od svojih mihi.« — »Malo je knezov, ki se ohranijo v spominu, a bilo bi jih še manj, ako bi se spominjali samo pravičnih knezov.«

EMIL ZOLA O VOJNI.

V francoskem armadnem almanahu iz leta 1892. se čita članek Emila Zola o vojni. Glasi se takole: »Vojna je neizogibna. Nežne duše, ki sanjajo o tem, da odpravijo vojno, se zbirajo na kongresih in izrekajo za splošen mir, vrše pa samo splošno utopijo. Morda po mnogih stoletjih, ako bodo tvorili narodi samo en narod, bi se moglo misliti na prihod te zlate dobe. Ali pa ne pravijo, da bi vojna pomenila konec človeštva? Vojna? Ona baš je življenje. Nič ne eksistira, se ne rodi, ne raste in se ne pozmoži v prirodi, ako ne potom boja. Da svet živi, treba jesti in se dati pojesti! Samo bojevitni narodi so prospevali. Narod umrje, kakor hitro se razoroži. Vojna je šola discipline, poštovitvalnosti, poguma, krepi mišice, utrjuje duše in je bratstvo napram nevarnostim...«

POGLED V TVORNICO ROMANOV.

V svojih mladostnih spominih nam pri-poveduje znana gledališka umetnica m. J. Thénard zabavno sceno iz svojih dekliških let ob obali Etrurate v Normandiji. V mali mestni starišev so občevali skoro vsi slavni umetniki one dobe, in poleg Corottera Dumasa sta bila tudi Ponson du Terrail in Montépin intimna prijatelja in gosti. »Naša hiša je stala nekoliko proč od morja, ki ni godilo mojemu očetu: lahko pa smo videli morje skozi okna mansardne sobice. Ki smo jo imenovali »soba strahota«. Tam gori sta čisto sedela Montépin in Terrail in med nežnimi, rožnati tapetami snovale svoje grozovite pustolovke in strahotne povesti. Vsak dan popoldne sem splezal v sobo nekaj minut pred malico. Ura je štiri, sem vzkliznila skozi vrata. Malica na mizi! Dostikrat sta bila oba pisatelja tako zaglobljena v svoje delo, da me nista niti čula. Za mizo je sedel Montépin, ki je opojen lastne fantazije besno kričal: »Umri torej, lano! Umri, izdajalec!« Ko me je zagledal se je ovestil in z naravnim glasom dostavil: A, tako, ti si Nini! Ponson du Terrail je nato vstal ter rekel veselo in ljubezljivo: »No ja, pa pojdim, strahovito sem lačen! Brž sem stekla po stopnicah nizdol in zaklicala svoji materi: »Hitro, mama! Ze prihajata. Gospod Montépin je svojega junaka že umoril.«

Konzulati v Ljubljani:

Čehoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega velesejma.
Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska kreditna banka).

Fedor Ljubov:

Kavarna „Pri dveh invalidih“.

Najprej brezrokega generala Di-benka, ki je sedel kot blaginjak za pi-sanko. Bil je v svojem poslu pravi vir-tuoz. Papirnate rublje, s katerimi so plačevali, je prijel z ustnami in jih spravil v odpadki predal.

Kraj njega brezrogi polkovnik Limačarski. S svojimi zdravimi roka-mi je natakajl pijačo. Z njegovimi štu-lami vred so ga posadili kar na mizo in prazne hlačnice njegove oguljene car-ske uniforme so visele kakor dva kon-ce prta na tla.

Na generalovih prsih se je leske-tal križec Andrejevega reda, ki so mu ga boljševiki za šalo prav radi pustili. Tako okrog štirih popoldne, ko sem moral igrati dunajske operete, je bilo natlačeno, tako da bi ne moglo pasti jabolko na tla.

Takrat so brneli glasovi, klici so se čuli od vseh strani:

Princeza Nadja, kavo!
Pokaži mi svoje nožice, kneginja Ana Fedorovca!

Znaš li tudi poljubljati, grofica Ksenija... ali imaš že tudi ti štiri križe na hrbtu?

Bilo je grozno.

Gost cigaretni dim, ki je visel ka-kor oblak nad majhnimi marmornatimi mizicami in nad rdečimi obšitimi divani ob stenah, žal ni bil dovolj prozoren, da bi zastrl najhujše. Videl in slišal sem vse, vse, kar je bilo sploh mogo-če, sem doživel v kavarni »Pri dveh invalidih«, da potolažim svojo lakoto.

Zakaj boljševiki in židje, ki so pri-hajali sem, so imeli polne žepe denar-ja. Bogme, v kavarni je bilo več vrve-nja in zabave, kakor v »Nočnem zave-tišču« Maksima Gorkga.

Spominjam se nekega popoldneva, ko je bil debeluhar Vakarovskij men-da posebno židane volje. Gotovo se še spominjate, da so bile zaloge v Goro-hovi ulici v njegovih rokah, in takrat je prinesel s seboj cel zaboj fruits-glacés cécs, ki so zabredli vrag vidi kako po nekih čudnih potih iz francoske Rivie-re v ta paradiž ob Finskem zalivu.

Bogme, kneginje, princeze in grofi-ce so jedle rdečelasu trebušniku Vakarovskemu, temu satiru, ki sem ga vam nekoč že opisal, iz rok... Kaj pravim... Bljuval jim je slaščice v šir-roko odprta usta... in če je zakričal:

Visokost... kneginja... Natalja... pokaži mi, kar bi rad videl... tu imaš marron glacé, ki sem ga pregriznil, ki ga pa nočem pogoltniti... tedaj je za-tulila vsa kavarna »Pri dveh invalidih«

z brezrogim polkovnikom in brezroč-nim generalom, ker smo videli to, kar je bilo pridržano nekoč njegovi viso-kosti knezu kot samoodina domena.

O, bilo je strašno in nepopisno... v tej kavarni. Toda najhujše je šele prišlo.

Zato sem buljil vedno okrog pol-petih popoldne ves obupan v vrata v neumni nadi, da mi tisti dan ne bo tre-ba gledati mučnega prizora. Toda za-man je bilo vsako upanje.

Šala s staro kneginjo Vero Alek-sandrovno Kozlovsko. Ko je vstopila, je držala v drhteči roki z biseri okra-šeni lornjet. To je bilo darilo Aleksan-dra II. Boljševiki so ga bili pustili stari v zasmeh. Draguljev in zlata so imeli itak v izobilju. V Petrogradu so potrebovali takrat vse drugačne reči.

S temi dragocenostmi strmoglav-ljene veličine pred čelom, ki ga je bila ostudna bolezen še v visoki starosti spačila, je stopala Vera Aleksandrovna od ene marmornate mize do druge in pobirala ostanke cigaret, ki so jih me-tali boljševiki po tleh.

Marsikdo je stopil nanje, da jih je morala drugič pobirati in trinog je za-tulil, če je kneginja glasno zakričala, ker je malo manjkalo, da ji njegov okorni škorenj ni slišal drhtečega sta-

rega prsta, s katerim je hlastnila po ogorku cigarete.

Tako se maščujemo nad aristokra-cijo... je zadonelo tedaj od okna proti blaginji in odtod zopet proti oknu.

Ali pa so uganjali z njo še bolj div-je reči.

Metali so ji še tleče cigarete v usta in cviliči od nasladi, če je obupni krik starke z Venerinim znakom ozna-jal, da ji je ogenj osmoli vele ustnice.

Šele dolgo potem sem izvedel, če-mu je stara kneginja Vera Aleksandrov-na prav za prav zbirala cigaretno ogorko, pozneje, ko je bila tovarna As-molova nacionalizirana in ko je bila prodaja tobaka strogo prepovedana kot vsako drugo verižništvo. Kneginja je namreč sušila tobak, ki so ga izpljuvali boljševiki, in delala iz njega za rusko aristokracijo nove cigarete... po tri rublje eno... Lahko si mislite moje za-čudenje, ko sem videl vse to na lastne oči takrat, ko me je zanesel slučaj v teh brezprimerno groznih dneh k Bicenکو.

»Kdo je ta Bicenکو?«

»Neke vrste meščnik. Stanoval je v neki kletki tik ob Fontanki in je ku-poval vse pod roko. Stara kneginja je dobivala od njega, kakor mi je sam pravi, sovjetski rubelj za 10 cigaret. Sam pa jih je prodajal drugim po dva

rublja eno, seveda pod strahom, da izgubi življenje ali svobodo.

Imel je svoje odjemalce. Po noči je hodil z natlačenimi žepi na delo. Če je prišel Bicenکو, so vedeli vsi, da ne-kaj prinaša s seboj. Pričakovali so ga za vrati. Nihče se ni pogajal ali krama-til z njim. To je bilo preveč opasno. Kupovali so mačka v vreči in mu sti-skali rublje skrivaj v roke.

Bicenکو je goljufal samo do go-tove meje. Kupoval je sicer po ceni, vendar pa je redno plačeval. Bil je vsaj zanesljiv.

Vsi, ki so imeli s tem meščnikom opravka, so mi ga hvalili. Sam mu mo-ram dati sijajno spričevalo, ker sem moral tudi jaz še enkrat iskati njegove pomoči.

Ta mož ob Fontanki je bil odie-malec kneginje Vere Aleksandrovne Kozlovske za cigarete, ki jih je zvijala stara dama za petrogradsko aristokra-cijo iz raznih odpadkov in ogorkov boljševiškega tobaka. Vse, kar so me-tali boljševiki proč, je stara kneginja pobirala in sušila.

(Dalje prihodnjik.)

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLESEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Planinci, pozor!

Specijalne zemljevide

ima vedno na zalogi
Narodna knjigarna
Ljubljana — Prešernova ul. 7

Zahvala.

Ob nenadni smrti našega nepozabnega brata,
svaka in strica, gospoda

Ludvika Babnika

podžupana ljutomerskega

je sožalovalo z nami toliko prijateljev in znancev, javnih korporacij in različnih društev, katerih član je bil blagopokojni, da nam ni mogoče izreči vsakomur posebej svojo zahvalo. — Zaradi tega naj se nam oprostijo, da se zahvaljujemo tem potom najiskrenejše vsem, ki so nas tolažili in se spominjali blagopokoj-nega v besedah ali v pismu, se udeležili veličastnega pogreba, poslali cvetje in vence, ali na kakoršenkoli drugi način.

Ljutomer, dne 9. avgusta 1924.

5176

Zaljubljeni ostali.

NAPREDNO OBRTNIŠKO DRUŠTVO V LJUBLJANI

priporoča sl. občinstvu nasled-nje obrtnike:

Kleparji:

Pičman Lovro, Strelška ulica 29.

Mizarji:

Primožič Ferdo, Trnovski pristan 4;
Perko Matija, Zgornja Šiška (tel. 372);
Senica Jožef, Za Bežigradom 5;
Škafar Franc, Rimska cesta 16.

Zaloga pohištva:

Škafar Franc, Rimska cesta 16.

Ključavničarji:

Gajer Rudolf, Cesta na gorenjsko železnico;
Rebek Josip, Cankarjevo nabrežje 9.

Vodovodni inštalaterji:

Pičman Lovro, Strelška ulica 29.

Soboslikarji:

Rožič brata, Vegova ulica 8;
Speletič Stefan, Rimska cesta 16.

Pleskarji:

Rožič brata, Vegova ulica 8.

Parketarji in zaloga parketov:

Puh Josip, Gradaška ulica 16;
Primožič Ferdo, Trnovski pristan 4.

Krojači in krojačice:

Iglič Fran, Kolodvorska ulica 28;
Kersnič Ivan, Resljeva cesta 1.

Brivci:

Franchetti Engelbert, Dunajska cesta 20;
Lohorec Franc, Rimska cesta 21;
Zajc Franc, Dunajska cesta 12;
Gjud Ivan, Stari trg 28.

Fotografi:

Hibšer Hugon, Valvazorjev trg 7.

Knjigovezi:

Jakopič Ivan, Cankarjevo nabrežje 8.

Pisalni stroji, potrebščine
mehanična delavnica
(popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6-

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Kriškerjeva ulica 5.

Popravljam in uglašujem klavirje
in harmonije strokovno in ceno
tako sprejme. — Pismo-
ne ponudbe: Poštni pre-
dal 38, Ljubljana. 5124

! Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično
snaženje in vsakovrstno bar-
vanje oblek.

ANTON BOC 1592
Ljubljana, Selenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

Ovčije vune kupujem

sve vrste od kože (tabačne mustre).
Cene stali v sledeči adresu:

Božidar Mitlić, Beograd,
Miloša velikog ulica 99

5174

Mladenčič

s 25.000 Din gotovine, poštene
družine, star 27 let, želi iti za
učencem ali tudi kompa-nijem ob enem h kakamu
mesarju. Naslov pove uprava
Slov. Naroda. 5183

Velika zaloga klobukov in
slamnikov se dobi pri!

Franc Cerar

družba z o. z., tovarna v Stobu,
pošta Domžale

Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

DAMA se najhitreje moderno in
okusno počne z uporabo

lasnega
obročka

Vedno velika izbira vplet (kit).
Priporočam se za vsa lasna dela,
kakor tudi za barvanje sivih las
z „L' Oreal Hené“, tudi v mod-
nih barvah.

M. PODKRAJSEK,

frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32

Dalmatinski

I^a Portland

cement

svetovne znamke

„Salona“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni

tvornica „SPLIT“

d. d. za cement Portland iz
skladišča v Ljubljani
Aleksandrova cesta 12.

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

Službe

Prodajalka

za modno in sportno tr-
govino (samo izurjena z
daljšimi izpričevanji) se
tako sprejme. — Pismo-
ne ponudbe: Poštni pre-
dal 38, Ljubljana. 5124

Gospodinja,

mlajša, večja vseh doma-
čih del, katera ima vese-
lje z gospodarstvom, iz
boljše hiše — se takoj
sprejme v bližini Mari-
bora. — Ponudbe pod
Gospodinja/5096 na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Mizarski

domochnik,
prav dobro izurjen, išče
službo, in sicer s hrano
in stanovanjem v hiši.
— Ponudbe pod »Dobra
služba/5179« na upravo
»Slov. Naroda«.

Prodaj

Preproga

Smirna - Kasak, pristna
perzijska — ceno napro-
daj. Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 5067

Večje zaloga klobukov in
slamnikov se dobi pri!

PRISTOU & BRICELJ

Aleksandrova c. 1 — Ljubljana — Selenburgova ul. 6
s široko izučena specialista za črkoškarstvo v vseh panogah te stroke.
SPECIALITETA: sčlene napisne firme, slikanje državnih in drugih
grbov po predpisih. — Izvršitev od najenostavnejšega do najpreznej-
šega modernega sloga. — Naročila za Ljubljanski velesejem prosimo
pravočasno, da nam bo mogoče jih pravočasno dobaviti.
Telefon 908. Ustanovljeno 1903.

Novo nakupne in prodajne možnosti

Vam nudi 2440

mednarodni dunavski semenj v Bratislavi

od 23. avgusta do 2. septembra 1924.

POTNIK

ki je pri lekarnarjih in drogeristih dobro uveden, govori
srbsko, nemško in madžarsko, išče nameščenja
proti fiksnim plačam. — Ponudbe se prosijo pod
šifro „Reprezentativen“ na Schmolka, oglasni zavod,
Novi Sad, Futoški put 2. 5175

Barvasti papir

za dekoriranje sejmskih prostorov priporoča

Narodna knjigarna

Ljubljana, Prešernova ulica 7.

Medvode, dne 20. junija 1924.

Turdka

„Juhan“ d. z o. z.

v Ljubljani.

Vaš izdelek daje jedem, zlasti juhi prijeten okus:
kdor se ga privadi, ga težko pogreša. Zelo ugodno učin-
kuje tudi na apetit in prebavo.

Poizkus, napraviti iz vode, juhe zelenjave in
„Juhana“ brez mesa okusno juho, se je popolnoma posretil.

„Juhan“ se z mirno vestjo lahko povsod priporoča
in je podjetju le čistitati, da se je posrečilo pripraviti
domač izdelek, ki nadkriljuje dozdaj pri nas upeljane.

Spoštovanjem

Julija Jaklič,

vaditeljica gospodinjstkih tečajev.

4915 d